

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΣΩ ΤΕΚΜΑΡΤΩΝ
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ»**

Ομάδα Εργασίας:

Αράθυμου Ελένη AM 10135
Χατζάκη Άννα - Μαρία AM 10165

Επιβλέπον Καθηγητής:
Κωστάκης
Κωνσταντίνος

Ηράκλειο, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	4
Εισαγωγή.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	
• Σύντομη Ιστορική αναδρομή φορολογικού συστήματος.....	6
• Έννοια Φόρου και Φορολογικού συστήματος.....	9
• Γενικές αρχές φορολογικού δικαίου.....	12
• Κανόνες Επιβολής Φορολογίας.....	13
• Σκοποί –Λειτουργίες φόρων.....	15
• Διακρίσεις Φόρων.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	
2.1 Αντικείμενο φόρου.....	18
2.1.1 Υποκείμενο Φόρου.....	18
2.2 Υποχρέωση Φορολογικής Δήλωσης.....	20
2.3 Πρόσωπα που βαρύνουν τους φορολογούμενους.....	21
2.3.1 Χαρακτηριστικά φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	21
2.4 Διάκριση Πραγματικού- Τεκμαρτού Εισοδήματος.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	
3.1 Ιστορική Αναδρομή Τεκμηρίων.....	26
3.2 Έννοια Τεκμηρίων.....	28
3.3 Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	30
3.4 Αμφισβήτηση Τεκμηρίων.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	

4.1 Άρθρο 30.....	33
4.2 Άρθρο 31 Αντικειμενικές Δαπάνες & Υπηρεσίες.....	36
4.3 Άρθρο 32 Δαπάνες Απόκτησης ΠΣ.....	45
4.4 Άρθρο 33 Μη Εφαρμογή Αντικειμενικών Δαπανών & Υπηρεσιών....	47
4.5 Άρθρο 34 Διαφορά Εισοδήματος & Υπολογισμός Φόρου.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	52
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	67
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	69

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Κλίμακα Φορολογίας Εισοδήματος ΦΠ.....	24
Αντικειμενική Δαπάνη Ιδιοκατοικούμενης γης.....	37
Αντικειμενική Δαπάνη Επιβατικών ΙΧ.....	38
Αντικειμενική Δαπάνη Σκαφών Αναψυχής.....	42
Αντικειμενική Δαπάνη Αεροσκαφών , Ανεμόπτερων..	43
Αντικειμενική Δαπάνη Δεξαμενών Κολύμβησης.....	44

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια κρίσιμη οικονομική συγκυρία, η δημοσιονομική ισορροπία, η ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος και οι ομαλές πιστωτικές συνθήκες του ιδιωτικού τομέα αποτελούν το ζητούμενο της οικονομικής πραγματικότητας, προκειμένου να τεθεί η ελληνική οικονομία εκ νέου, σε αναπτυξιακή τροχιά και στη διαδικασία πραγματικής σύγκλισης με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη της φορολογίας εισοδήματος από την πλευρά του τεκμαρτού προσδιορισμού. Ως βάση της μελέτης αυτής αποτέλεσε ο Ν4172/2013 ο οποίος αποτελεί τον ισχύοντα φορολογικό νόμο της χώρας μας. Μέσα από τις πηγές της βιβλιογραφίας καθώς και παραδείγματα θα παρουσιάσουμε τον τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος.

Λέξεις Κλειδιά: Τεκμήρια , Φορολογία , Δαπάνες διαβίωσης , Πόθεν Έσχες

ABSTRACT

Greece is at a critical economic juncture, the fiscal balance, the liquidity of the banking system and the normal credit conditions of the private sector are the demand for economic reality in order to put the Greek economy back on track and in the process of real convergence with the rest Europe.

The purpose of this thesis is to study the income tax on imputation purposes. The basis of this study was N4172 / 2013, which is the applicable tax law of our country. Through the sources of the literature and examples we will present the implicit determination of income.

Keywords: Objects, Taxation, Living Expenditures, Fees

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εκάστοτε κράτος, από την αρχαιότητα έως και τις μέρες μας σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης για την κάλυψη των αναγκών του χρησιμοποιεί την επιβολή των φόρων. Με τον όρο φόρο καλούμε τη μονομερή αναγκαστική παροχή αγοραστικής δύναμης από τον πολίτη στο κράτος, που δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη ειδική αντιπαροχή του κράτους προς τον πολίτη.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από 5 κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο ανοίγει με μια σύντομη ιστορική αναδρομή και γίνεται αναφορά στις έννοιες της διακρίσεις τους σκοπούς και τους κανόνες επιβολής της φορολογίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην φορολογία εισοδήματος και το κεφάλαιο κλείνει με την διάκριση του πραγματικού και του τεκμαρτού εισοδήματος. Με αυτό τον τρόπο γίνεται μια εισαγωγή για το τρίτο κεφάλαιο που είναι και ο βασικότερος άξονας της παρούσας εργασίας τα Τεκμήρια. Ξεκινάμε με την ιστορική αναδρομή των τεκμηρίων και την έννοια τους. Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται και η βιβλιογραφική επισκόπηση. Συνεχίζουμε την μελέτη μας με την αναφορά στα άρθρα 30-34 του Ν4172/2013 και στο 5 κεφάλαιο παρουσιάζονται 4 παραδείγματα εφαρμογής των τεκμηρίων.

Κλείνουμε την εργασία αυτή παραθέτοντας τα συμπεράσματα τα οποία προέκυψαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

- **ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

Το σύνολο των διάφορων φόρων που επιβάλλει μια χώρα αποτελεί το φορολογικό της σύστημα. Οι περισσότερες χώρες επιβάλλουν ανάλογους φόρους. Παρόλα αυτά τα φορολογικά συστήματα μεταξύ χωρών διαφέρουν και αυτό γιατί το φορολογικό σύστημα κάθε χώρας εξαρτάται από οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες.

Αφετηρία για την εφαρμογή και θεσμοθέτηση στην χώρα μας σύγχρονων φορολογικών συστημάτων και διατάξεων αποτέλεσε ο **N.1640/1919 «Περί Φορολογίας καθαρών προσόδων»**. Βάσει των διατάξεων του νόμου αυτού έγινε μια πρώτη προσπάθεια εκσυγχρονισμού του φορολογικού συστήματος της χώρας, καθιερώνοντας αναλυτικό σύστημα φορολόγησης, υιοθετώντας ταυτόχρονα βασικές αρχές φορολογικού δικαίου μεταξύ των οποίων αυτής της φορολογικής δικαιοσύνης και ισότητας μεταξύ των πολιτών.

Στον εν λόγω νόμο περιγράφονται αναλυτικά επτά είδη φόρων και αυτοί ήταν:

A) του φόρου εξ' οικοδομών

B) του φόρου εισοδήματος εξ' εκμίσθωσης γαιών

Γ) τον φόρο εισοδήματος εκ κινητών αξιών

Δ) το φόρο επί του εισοδήματος εξ' εμπορικών επιχειρήσεων

Ε) το φόρο επί του εισοδήματος εκ γεωργικών επιχειρήσεων

ΣΤ) τον φόρο εισοδήματος εκ μισθωτών υπηρεσιών

Ζ) τον φόρο επί του εισοδήματος εξ ελευθέρων επαγγελματιών (Γκίνογλου, 2014)

Για κάθε κατηγορία εισοδήματος υποβαλλόταν υποχρεωτικά ξεχωριστή δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην οποία επιβαλλόταν και κάποιος αναλογικός φορολογικός συντελεστής.

Το ανωτέρω φορολογικό σύστημα εφαρμόστηκε έως το 1955 όπου και εισάχθηκε με το **ΝΔ 3323/1955** ο ενιαίος προοδευτικός φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Με το ΝΔ 3323/1955 καθιερώνεται η υποβολή ενιαίας φορολογικής δήλωσης για το σύνολο των εισοδημάτων που αποκτά ο φορολογούμενος από την κάθε πηγή και το συνολικό εισόδημα φορολογείται βάσει ενιαίας κλίμακας. Επιπροσθέτως εισάγεται η έννοια της προοδευτικής κλίμακας η οποία γίνεται κοινωνικά και πολιτικά ευρέως αποδεκτή κυρίως λόγω του ότι αποσκοπεί στην απονομή της φορολογικής δικαιοσύνης μεταξύ των πολιτών επιβαρύνοντας περισσότερο τα υψηλότερα εισοδήματα.

Με το ίδιο ΝΔ οι μικρές επιχειρήσεις ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος Νομικών προσώπων, όμως το εισόδημα που αποκτάται από επιχειρηματική δραστηριότητα αυτών φορολογούνται αποκλειστικά και μόνο από φυσικά πρόσωπα μέλη των εταιρειών.

Το 1958 θεσμοθετείται το **ΝΔ 3843/1958** με το οποίο ρυθμίζεται ο φόρος εισοδήματος των Νομικών προσώπων.

Το **ΠΔ 129/1989** τροποποιεί το ισχύον μέχρι τότε φορολογικό σύστημα εισάγοντας νέα φιλοσοφία ως προς τον τρόπο υπολογισμού του φόρου. Πιο συγκεκριμένα παύει να εφαρμόζεται η αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα προκειμένου να υπολογιστεί το φορολογητέο, αλλά βάσει της ίδιας φορολογικής κλίμακας υπολογίζεται πρώτα ο φόρος που αντιστοιχεί στο συνολικό εισόδημα, μετά ο φόρος που αναλογεί στα

αφορολόγητα ποσά και τέλος αφαιρείται το ένα ποσό από το άλλο και η διαφορά τους είναι ο φόρος που αναλογεί.

Με το ίδιο ΠΔ καταργείται η Β' πηγή εισοδήματος και πιο συγκεκριμένα ενοποιείται με την Α. Επίσης καταργείται ως μέθοδος υπολογισμού η αφαίρεση φόρου από τον φόρο. Το εν λόγω ΠΔ επέφερε σημαντικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας και της ανάπτυξης, με την επιβολή φορολόγησης στα κέρδη των Νομικών προσώπων με συντελεστή 35%, σημειώνοντας σημαντική φορολογική επιβάρυνση σε σύγκριση με το προγενέστερο καθεστώς.

Το 1994 ψηφίστηκε και αποτέλεσε την νέα πραγματικότητα στα φορολογικά δρώμενα της χώρας ο **N.2238/1994** ο οποίος εφαρμόστηκε περίπου 20 χρόνια. Το νέο αυτό νομοθέτημα το οποίο συμπεριελάμβανε στα άρθρα του τις ισχύουσες διατάξεις τόσο για την φορολογία εισοδήματος Φυσικών όσο και των Νομικών προσώπων και το οποίο τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και αντικαταστάθηκε στην διάρκεια των ετών πολλές φορές.

Ο εν λόγω νόμος κατάφερε να διαμορφώσει παρά την πολυπλοκότητα του και προφανώς εξ αιτίας του μεγάλου πλήθους διευκρινιστικών εγκυκλίων που εκδόθηκαν γι' αυτό, ένα ολοκληρωμένο και σαφή φορολογικό περιβάλλον για τον πολίτη. (Σελλας, 1989).

Το 2010 ψηφίζεται ο **N.3842/2010** «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης αντιμετώπιση φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις», όπου γίνεται προσπάθεια αντιμετώπισης της διεθνούς φοροδιαφυγής μέσω μαχητών και αμάχητων τεκμηρίων. Παράλληλα γίνεται αναφορά στην μη αναγνώριση των εκπιπτόμενων δαπανών ή την επαύξηση των ακαθάριστων εσόδων των επιχειρήσεων αναφορικά με τα μη συνεργαζόμενα Κράτη ή Κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς.

Κλείνοντας την αναδρομή αυτή το 2013 στα πλαίσια ανασχεδιασμού της φορολογικής μεταρρύθμισης του Υπουργείου Οικονομικών υλοποιήθηκε και ψηφίστηκε ο νέος κώδικας φορολογίας εισοδήματος ο **N.4178/2013** με έναρξη ισχύος από το φορολογικό έτος 2014. Με τον νέο νόμο επιδιώκεται η απλοποίηση του φορολογικού συστήματος της χώρας έτσι ώστε να εναρμονιστεί κατά το δυνατό με την Ευρωπαϊκή, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα με την εισαγωγή νέας φιλοσοφίας και διαμόρφωσης του φορολογικού τοπίου, με την κατάργηση, τροποποίηση και άλλοτε διατήρηση παλαιών φορολογικών διατάξεων.

- **ΕΝΝΟΙΑ ΦΟΡΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

Ο φόρος και η επιβολή της φορολογίας αποτελεί νόμιμο δικαίωμα και αξίωση του κράτους που επεκτείνεται σε όλη την επικράτεια και σε όλους τους πολίτες . Ο ακριβής καθορισμός της έννοιας του φόρου είναι δύσκολος τόσο για την οικονομική όσο και για την νομική επιστήμη.

Η έννοια του φόρου παίρνει διαφορετική μορφή ανάλογα με την εποχή και την χώρα που αφορά, γιατί παρακολουθεί την οργάνωση και την λειτουργία κατά τόπο και χρόνο, όσο και την μορφή και εξέλιξη της οικονομίας και της πολιτείας.

Φόροι είναι οι υποχρεωτικές εισφορές που ορίζονται από κάθε Κράτος, οι οποίοι επιβάλλονται να πληρωθούν άμεσα ή έμμεσα από τους πολίτες για την καλύτερη δημοσιονομική πολιτική του, για την χρηματοδότηση των Κρατικών Δαπανών , για την σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης και την ευημερία των πολιτών.

Σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό του Γάλλου οικονομολόγου Gaston Jeze *φόρος είναι η άμεση και αναγκαστική παροχή των ιδιωτών προς την εξουσία που είναι αναγκαία για την κάλυψη των δημόσιων βαρών, χωρίς να είναι ανταποδοτική* και ότι η φορολογία είναι η διαδικασία με την οποία ασκείται η φορολογική πολιτική του Κράτους.

Σύμφωνα με τον Βελέτζα (2004) οι φόροι είναι το μονομερές και αναγκαστικό μέσο μετάθεσης πόρων από τον ιδιωτικό στον Δημόσιο τομέα, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την

κάλυψη των Δημόσιων Βαρών. Ο σκοπός τους είναι κυρίως εισπρακτικός, δηλαδή να αποφέρουν χρήματα στα ταμεία του Κράτους ώστε να καλυφθούν οι Δημόσιες δαπάνες.

Επιβάλλονται γιατί μέσω αυτών το κράτος επιδιώκει την επίτευξη όλων των βασικών του στόχων δηλαδή να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες του , να επιτύχει άριστη κατανομή των πόρων , άριστη διανομή του εισοδήματος αλλά και την ανάπτυξη της οικονομίας.

Κατά τον Φλώρο (2010) φόρος θεωρείται α) η αναγκαστική εισφορά του πολίτη στο Δημόσιο ή στα Νομικά πρόσωπα, β) η καταβολή του χωρίς ειδικό αντάλλαγμα γ) το μέσο άσκησης της κοινωνικής και οικονομικής του πολιτικής και δ) η πραγματοποίηση των Κρατικών σκοπών.

Κατά τον Γεωργακόπουλο (1997) για να μπορούν να διαθέτουν οι δημόσιοι φορείς τα δημόσια αγαθά δωρεάν στους πολίτες , όπως επίσης και να καλύπτουν τις διάφορες άλλες δαπάνες τους, τους χρειάζονται πόροι τους οποίους δεν διαθέτουν. Για να τους αποκτήσουν χρησιμοποιούν διάφορα μέσα, ορισμένα μονομερή με αναγκαστικό χαρακτήρα.

Οι φόροι συντίθενται από κάποια στοιχεία που αποτελούν τα βασικά τους χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τον Φινοκαλιώτη (2005)

- Μονομερής παροχή από τον πολίτη προς το Δημόσιο. Ο φόρος είναι μονομερής παροχή των φορολογικών μονάδων προς το δημόσιο , χωρίς να υπάρχει ειδική και άμεση αντιπαροχή.

- Αναγκαστική παροχή από τον πολίτη προς το Δημόσιο.

Ο φόρος αποτελεί αναγκαστική παροχή δηλαδή δεν είναι οικειοθελής παροχή. Ο φορολογούμενος τακτοποιεί τις φορολογικές του υποχρεώσεις με βάση πάντα κάποιο νόμο που επιβάλλει το Κράτος.

- Έλλειψη ειδικού ανταλλάγματος. Έναντι της καταβολής του φόρου η πολιτεία δεν παρέχει κάποιο ειδικό αντάλλαγμα.

- Ικανοποίηση των σκοπών του Κράτους. Τα δημόσια αγαθά τα οποία δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν σε όλους με το μηχανισμό της αγοράς παρέχονται από το Κράτος με την μορφή των φόρων.

Η φορολογική πολιτική αποσκοπεί την βέλτιστη ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων και κατά συνέπεια στην μείωση των ανισοτήτων στο εισόδημα και στον πλούτο, στην μείωση των

Κρατικών εσόδων, στην ενθάρρυνση της αποταμίευσης και των επενδύσεων, στην επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης, στην σταθερότητα των τιμών και στην λειτουργία ως μηχανισμού ελέγχου. Βασικό της αντικείμενο αποτελεί η διαμόρφωση και η πρόβλεψη των κρατικών εσόδων μέσω των υποχρεωτικών φόρων που επιβάλλεται στα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα.

Ως φορολογικό σύστημα μιας χώρας μπορεί να οριστεί το σύνολο των φόρων που ισχύουν σε μια χώρα μια δεδομένη χρονική στιγμή λαμβάνοντας υπόψη και τις διατάξεις του φορολογικού δικαίου. Διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος και τα επίπεδα ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων καθώς και από τους σκοπούς που επιδιώκει το Κράτος στα πλαίσια της οικονομικής του πολιτικής.

Σύμφωνα με τον Stiglitz(1992), ένα καλό φορολογικό σύστημα θα πρέπει να έχει 5 βασικά επιθυμητά χαρακτηριστικά α) οικονομική αποτελεσματικότητα, β) διαχειριστική απλότητα γ) ευκαμψία δ) πολιτική υπευθυνότητα και ε) δικαιοσύνη.

Το φορολογικό σύστημα πρέπει να προωθεί την αποτελεσματική αναδιανομή των οικονομικών πόρων της οικονομίας, να ελαχιστοποιεί τις στρεβλώσεις και να μεγιστοποιεί την ανάπτυξη του εθνικού προϊόντος και της κοινωνικής ευημερίας. Θα πρέπει να διακρίνεται για την διοικητική του απλότητα, έτσι ώστε να είναι εύκολα κατανοητό να έχει σαφήνεια και να περιορίζει στο ελάχιστο το γραφειοκρατικό κόστος εξυπηρέτησης του, ώστε η διαχείριση του να κοστίζει λιγότερο τόσο στο Κράτος όσο και στους φορολογούμενους πολίτες.

Θα πρέπει να είναι σταθερό να σταματήσει η αλλαγή του 2-3 φορές το χρόνο και να προσαρμόζεται με βάση τις ανάγκες του προϋπολογισμού. Θα πρέπει επίσης να διακρίνεται για το δίκαιο χαρακτήρα του στην κατανομή των φορολογικών βαρών έτσι ώστε τα άτομα με την ίδια φορολογική ικανότητα να έχουν την ίδια φορολογική επιβάρυνση.

Οι βασικότερες αρχές του φορολογικού συστήματος είναι οι ακόλουθες:

- Διαφάνεια , 2. Ουδετερότητα 3. Ευρύτητα φορολογικής βάσης 4. Απλότητα
- 5. Σταθερότητα 6. Λειτουργικότητα 7. Να στοχεύει στην ανάπτυξη 8. Ισορροπία των φόρων 9. Ισότητα 10. Νομιμότητα.

- **ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ**

Όπως σε όλα τα ανεπτυγμένα κράτη έτσι και στην Ελλάδα η επιβολή των φορολογικών βαρών γίνεται με συγκεκριμένους κανόνες οι οποίοι έχουν θεσπιστεί από την πολιτεία και διέπουν την φορολογική πολιτική.

Σύμφωνα με τον Τότση (2008) οι κανόνες αυτοί διακρίνονται σε

- Ταμιευτικούς (παραγωγικότητας και ελαστικότητας του φόρου)
- Διοικητικούς (βεβαιότητας και σταθερότητας του φόρου)
- Οικονομικούς (διαχωρισμού ,διακριτικής επιβολής φόρου στο κεφάλαιο και τα εισοδήματα)
- Δικαιοσύνης

Αναλυτικότερα οι κανόνες του φορολογικού δικαίου σύμφωνα με τον Φινοκαλιώτη (2014) έχουν ως εξής:

- **Η αρχή της νομιμότητας του φόρου**

Με την εν λόγω αρχή απαιτείται για την επιβολή και την είσπραξη του φόρου, η ύπαρξη τυπικού νόμου ο οποίος θα καθορίζει τα ουσιώδη στοιχεία του φόρου (υποκείμενο, αντικείμενο, φορολογικό συντελεστή) καθώς και τις φορολογικές απαλλαγές ή εξαιρέσεις.

- **Η αρχή της καθολικότητας του φόρου και της φορολογικής ισότητας**

Βάσει της αρχής της καθολικότητας ο φόρος θα πρέπει να επιβάλλεται σε όλους τους πολίτες ανεξαιρέτως ακόμη και στους αλλοδαπούς.

Η αρχή της ισότητας όπως έχει θεσπιστεί με το άρθρο 4§5 του συντάγματος η κατανομή των φορολογικών βαρών θα πρέπει να είναι δίκαιη δηλαδή να γίνεται με βάση την φοροδοτική

ικανότητα των φορολογούμενων απαγορεύοντας κάθε αυθαίρετη διάκριση είτε δυσμενή είτε ευνοϊκή για συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων.

- **Αρχή της Χρηστής διοίκησης και της Καλής Πίστης**

Οι εν λόγω αρχές δεσμεύουν τα φορολογικά όργανα να εφαρμόζουν τις φορολογικές διατάξεις προς όφελος των φορολογούμενων. Αποτελούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την λειτουργία ενός δίκαιου φορολογικού συστήματος καθώς επίσης και την δημιουργία εμπιστοσύνης μεταξύ φορολογούμενων και φορολογικής αρχής.

Σύμφωνα με την Κυριακοπούλου(2001) μερικές ακόμη αρχές της φορολογίας είναι οι ακόλουθες

- Η φορολογία πρέπει να είναι επαρκής, έτσι ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του Κράτους
- Η φορολογία δεν πρέπει να εξαντλεί τον φορολογούμενο
- Ο φόρος πρέπει να είναι γενικός και να μην υπάρχουν εξαιρέσεις και διακρίσεις
- Ο φόρος πρέπει να εισπράττεται από το εισόδημα και όχι από το κεφάλαιο
- Οι φορολογικές διατάξεις να είναι σαφής, ώστε να μην γεννώνται ζητήματα που απαιτούν ερμηνευτικές λύσεις.
- Η προοδευτικότητα της φορολογίας εφαρμόζεται στους άμεσους φόρους και όχι στους έμμεσους (πχ. Δασμοί)
- Η απαλλαγή του ελάχιστου ορίου συντήρησης δηλ. να απαλλάσσεται από την φορολογία , το αποκτώμενο ποσό για την κάλυψη στοιχειωδών αναγκών του φορολογούμενου.

- ***ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ***

Στην ιστορία της οικονομικής σκέψης η σημαντικότερη θεωρία για την επιβολή των φόρων ήταν αυτή του Adam Smith, στο έργο του «Πλούτος των Εθνών» το 1776 στο περί φόρων ειδικό κεφάλαιο, εκθέτοντας τους περίφημους «κανόνες φορολογίας», σύμφωνα με τους οποίους η φορολογία πρέπει να είναι «ίση» για όλους τους πολίτες, οι φόροι δεν θα πρέπει να

είναι αυθαίρετοι ή αβέβαιοι για τους φορολογούμενους ενώ η συλλογή των φόρων θα πρέπει να είναι οικονομική, δηλ. τα έξοδα για την συλλογή των φόρων δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τα έσοδα που αποφέρουν (Δράκος, 1998). Στις περισσότερες χώρες η επιβολή των φόρων γίνεται με βάση θεσπισμένους, από την πολιτεία, κανόνες. Οι κανόνες αυτοί είναι, σύμφωνα με το βιβλίο του καθηγητή Δαλαμάγκα Βασιλείου (1999), οι εξής:

- **Ο κανόνας της καθολικότητας του φόρου:** Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, ο φόρος πρέπει να επιβάλλεται σε όλους τους πολίτες που ζουν στην Ελλάδα, χωρίς καμία εξαίρεση. Η απαλλαγή από την φορολογία των μικρών εισοδημάτων δεν έρχεται σε αντίθεση με τον κανόνα της καθολικότητας, επειδή η διαφορά των εσόδων από την φορολόγηση των μικρών εισοδημάτων από τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης είναι πολύ μικρή.

- **Ο κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου:** Ο κανόνας αυτός αναφέρεται στον ταμειακό σκοπό της φορολογίας και ο φόρος θεωρείται παραγωγικός εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) Το ποσοστό του δεν είναι υπερβολικό, ώστε να παρακινεί το φορολογούμενο σε φοροδιαφυγή, β) Δεν καθιερώνει απαλλαγές, γ) Επιδιώκεται η ταχύτερη δυνατή βεβαίωση και είσπραξη του με όσο γίνεται μικρότερα έξοδα και δ) οι νόμοι είναι σαφείς και δεν μεταβάλλονται συχνά.

- **Ο κανόνας της απλότητας του φόρου:** Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, η φορολογική νομοθεσία πρέπει να είναι απλή και κατανοητή, να γίνεται κωδικοποίηση των φορολογικών διατάξεων και να αποφεύγεται η περιπλοκότητα.

- **Ο κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας του φόρου:** Οι νόμοι, εφόσον είναι απλοί και κατανοητοί και δε μεταβάλλονται συχνά, τότε ο φορολογούμενος μπορεί να γνωρίζει εκ των προτέρων πόσο φόρο οφείλει στο Δημόσιο και πώς πρέπει να τον εξοφλήσει.

- **Ο κανόνας της καταλληλότητας του φόρου:** Ο φόρος πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη τόπου, χρόνου και τρόπου πληρωμής. Σαν τόπο πληρωμής του φόρου πρέπει να καθορίζεται η κατοικία ή η διαμονή ή ο τόπος επαγγελματικής εγκατάστασης του φορολογούμενου. Ο χρόνο πληρωμής πρέπει να συμπίπτει με την πραγματοποίηση του εισοδήματος και να διευκολύνει τον φορολογούμενο. Ο τρόπος πληρωμής θα πρέπει να παρέχει κάθε δυνατή διευκόλυνση (δόσεις, κ.λ.π).

- **Ο κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης:** Από το εισόδημα του φορολογούμενου υπάρχει ένα μέρος του που δεν πρέπει να υπάγεται στη φορολογία. Το μέρος αυτό του εισοδήματος θεωρείται ότι καλύπτει τις απαραίτητες ανάγκες του ίδιου και της οικογένειάς του. Το τμήμα αυτό του εισοδήματος λέγεται «ελάχιστο όριο συντήρησης».

- **Ο κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων:** Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, η φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου εξαρτάται από την προέλευση του εισοδήματος του. Εάν, για παράδειγμα, κάποιος αποκτά εισόδημα από κεφάλαιο τότε έχει μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα από εκείνον που αποκτά εισόδημα από προσωπική εργασία. Άρα, δεν θα πρέπει να υπάρχει το ίδιο φορολογικό βάρος για όλα τα εισοδήματα, αλλά να υπάρχει μεταξύ τους μια διάκριση.

- **Ο κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας:** Διπλή φορολογία υπάρχει όταν το ίδιο πρόσωπο φορολογείται δυο φορές για το ίδιο αντικείμενο, είτε μέσα στο ίδιο κράτος ή μεταξύ διαφόρων κρατών. Η διπλή φορολόγηση θα πρέπει να αποφεύγεται στα πλαίσια της φορολογίας, καθώς αυτή οδηγεί σε φοροδιαφυγή, δημιουργεί φορολογικές ανισότητες και εξασθενεί την επιχειρηματική προσπάθεια.

- ***ΣΚΟΠΟΙ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΦΟΡΩΝ***

Ο κυριότερος σκοπός τον οποίο εκπληρώνει η φορολογία είναι ο ταμειακός. Η φορολογία γενικά αποβλέπει στην εξασφάλιση των απαραίτητων δημοσίων εσόδων, ικανών να καλύψουν τις δημόσιες δαπάνες μαζί με τις λοιπές πηγές εσόδων.

- **Ταμειυτική λειτουργία:** ο φόρος αποτελεί το κυριότερο μέσο χρηματοδότησης του Δημοσίου γι αυτό ένας από τους βασικούς σκοπούς της πολιτείας είναι η εξασφάλιση της επάρκειας των φορολογικών εσόδων προς κάλυψη των δημοσίων δαπανών. Στην ουσία σκοπός του φόρου είναι η ανακατανομή των παραγωγικών πόρων από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα για την παραγωγή Δημοσίων αγαθών και την ικανοποίηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

- **Οικονομική Λειτουργία:** οι φόροι αποτελούν ισχυρό μέσο για την αντιμετώπιση των διαταραχών του οικονομικού συστήματος με την άσκηση πιέσεων στους φορολογούμενους.

Βασική επιδίωξη είναι η δίκαιη κατανομή του εισοδήματος , η ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη και η θέσπιση φορολογικών μέτρων για ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών της επικράτειας

- **Κοινωνική Λειτουργία:** με το φόρο επιδιώκεται η πραγματοποίηση διάφορων κοινωνικών σκοπών με τον κυριότερο την μείωση της οικονομικής ανισότητας των πολιτών. Για την επίτευξη αυτών των σκοπών λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα: α) καθορισμός προοδευτικού συντελεστή για τον φόρο εισοδήματος έτσι ώστε το μέγεθος του καταβαλλόμενου φόρου να είναι μεγαλύτερο για τις ιδιωτικές οικονομίες που έχουν μεγαλύτερο εισόδημα και χαμηλότερο για οικονομίες με μικρό εισόδημα β) Επιβάλλουν φόρο με προοδευτικό συντελεστή στην περιουσία των ιδιωτικών οικονομιών γ) Απαλλάσσουν ή επιβαρύνουν με χαμηλό συντελεστή τα είδη πρώτης ανάγκης και επιβαρύνουν με πολύ υψηλό συντελεστή τα είδη πολυτελείας δ) Απαλλάσσουν πολλές φορές τις μικρές επιχειρήσεις από το ΦΠΑ έτσι ώστε να παράγουν με χαμηλότερο κόστος.

- ***ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΦΟΡΩΝ***

Οι φόροι μπορεί να επιβάλλονται με βάση διάφορα χαρακτηριστικά των φορολογούμενων. Κάποια ουσιώδη στοιχεία του φόρου είναι το αντικείμενο της φορολογίας και ο φορολογικός συντελεστής (Krugman-Wells , 2015).

Οι φόροι μπορούν να διακριθούν με διάφορα κριτήρια. Σύμφωνα με τον Yoki, 2014 οι φόροι διακρίνονται ανάλογα με το αντικείμενο, την σχέση ή το πρόσωπο που επιβαρύνουν α) σε άμεσους β) έμμεσους γ)φόρους επί των συναλλαγών δ)φόροι προστιθέμενου ποσού ε) εισοδήματος ζ) κατανάλωσης και η) φόροι περιουσίας.

- **Άμεσοι** είναι εκείνοι που επιβάλλονται και επιβαρύνουν ορισμένο πρόσωπο. Σε αυτούς ανήκουν οι φόροι επί του εισοδήματος και οι φόροι επί της περιουσίας. Το κράτος επιβαρύνει αυτούς που αποκτούν εισόδημα (7πηγές) ή από κάποια χαριστική αιτία, όπως ο φόρος κληρονομιών , δωρεών και προικίων.

(Ρεκλείτης –Φίλης , 1999)

- **Έμμεσοι** είναι εκείνοι που επιβάλλονται σε ορισμένα αγαθά που επιβαρύνουν τον καταναλωτή παρόλο που καταβάλλονται από άλλα πρόσωπα.
- **Φόροι επί των συναλλαγών** επιβάλλονται στα έγγραφα που χρησιμοποιούνται για την σύναψη των συναλλαγών (φόρος μεταβίβασης)
- **Φόροι σταθερού ποσού κατά τον φορολογούμενο** βάσει αυτών όλα τα άτομα υφίστανται την ίδια φορολογική επιβάρυνση ανεξάρτητα από τις προσωπικές συνθήκες, το μέγεθος της περιουσίας τους και του εισοδήματός τους. Ο κάθε φορολογούμενος πληρώνει ορισμένο ποσό φόρου το οποίο ισούται με το πηλίκο της διαίρεσης των απαιτούμενων φορολογικών εσόδων ως προς τον αριθμό των φορολογούμενων. Ένας τέτοιος φόρος ήταν ο κεφαλικός. Οι εν λόγω φόροι αποτελούν το καταλληλότερο μέτρο αναφοράς προς το οποίο συγκρίνονται οι υπόλοιποι φόροι προκειμένου να προσδιοριστούν οι αποκλίσεις τους από μια κατάσταση που βελτιστοποιεί την κατανομή των παραγωγικών μέτρων.
- **Φόροι Εισοδήματος** ως φορολογική βάση είναι γενικά το εισόδημα που πραγματοποιούν οι ιδιωτικοί φορείς σε ετήσια χρονική περίοδο. Διακρίνονται στον φόρο εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων.
- **Φόροι Κατανάλωσης** η φορολογική τους βάση είναι γενικά η δαπάνη των ιδιωτικών φορέων για την προμήθεια διάφορων αγαθών και υπηρεσιών. Υπάρχουν πολλά είδη φόρων κατανάλωσης τα κυριότερα των οποίων είναι: α) προσωπικός φόρος επί της δαπάνης , β) φόροι που επιβάλλονται σε ένα μόνο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας γ) φόροι που επιβάλλονται σε δύο ή περισσότερα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.
- **Φόροι Περιουσίας** έχουν ως φορολογική βάση το σύνολο ή ένα μόνο μέρος της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των ιδιωτικών φορέων και χωρίζονται σε 3 κατηγορίες α) φόροι που επιβάλλονται στην κατοχή της περιουσίας, β) φόροι που επιβάλλονται κατά την μεταβίβαση της περιουσίας και γ) φόροι κατά την μεταβίβαση της περιουσίας και κατά την συναλλαγή.

Μια ακόμη διάκριση των φόρων είναι σε πραγματικούς και προσωπικούς.

Πραγματικοί είναι οι φόροι που επιβάλλονται σε ορισμένο πράγμα ή πράξη, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική δυνατότητα του φορολογούμενου.

Προσωπικοί είναι οι φόροι που επιβάλλονται σε σχέση με το πρόσωπο του φορολογούμενου αφού ληφθεί υπόψη η εισοδηματική ή περιουσιακή του κατάσταση.

Σύμφωνα με την φύση του φορολογικού συντελεστή που ακολουθείται για τον υπολογισμό των φόρων γίνεται διάκριση σε αναλογικούς και προοδευτικούς.

Αναλογικοί είναι οι φόροι που υπολογίζονται επί τοις 100 με σταθερό ποσό ανεξάρτητο από το ύψος τα φορολογητέας ύλης.

Προοδευτικοί είναι αυτοί των οποίων το ποσοστό υπολογισμού αυξάνεται με προοδευτική μορφή όσο αυξάνει το ποσοστό της φορολογητέας ύλης.(Τότσης , 1993).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Η φορολογία είναι η διαδικασία συγκέντρωσης κρατικών εσόδων μέσω των υποχρεωτικών εισφορών των φυσικών προσώπων (πολιτών) και νομικών προσώπων. Αντικειμενικός σκοπός της φορολογίας είναι η χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών (το κόστος εκτέλεσης του κυβερνητικού έργου) που στηρίζονται στους πόρους που αποκομίζει το κράτος με τη φορολογική πολιτική που αποφασίζει να εφαρμόσει. Οι υποχρεωτικές εισφορές ονομάζονται συνήθως φόροι.

Ο φόρος εισοδήματος είναι προσωπικός φόρος. Επιβάλλεται στο συνολικό από κάθε πηγή εισόδημα του φυσικού προσώπου και υπολογίζεται με προοδευτικούς συντελεστές μετά την έκπτωση από το εισόδημα ορισμένων δαπανών. Ανήκει στους άμεσους φόρους. (Καράγιωργας , 1981)

2.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος είναι το «φορολογητέο» εισόδημα που προκύπτει από το ακαθάριστο εισόδημα το οποίο προέρχεται από τις πηγές

που ορίζει ο νόμος. Αφού αφαιρεθούν απαλλαγές, εκπτώσεις, μειώσεις και αυτό είναι έτοιμο προς φορολόγηση. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε) περιλαμβάνει τις κατηγοριοποιήσεις των στοιχείων που αποτελούν το εισόδημα και τον φόρο του.

Σύμφωνα με τον τωρινό Κ.Φ.Ε οι κατηγορίες εισοδημάτων είναι τέσσερις και χωρίζονται σε εισόδημα:

- Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις,
- Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα,
- Εισόδημα από κεφάλαιο και
- Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

Ως «φόρος εισοδήματος σε φυσικά πρόσωπα» θεωρείται ο φόρος εκείνος που επιβάλλεται ετήσια στο εισόδημα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα (άρθρο 10 ν. 4172/13).

2.1.1 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Σε φόρο υπόκειται οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο έχει την φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα, αφού το υποκείμενο του φόρου εξετάζεται πάντα σε σχέση με την φορολογική του κατοικία. Πιο συγκεκριμένα οι φορολογικοί κάτοικοι της Ελλάδας υπόκεινται σε φόρο για το φορολογικό τους εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Με λίγα λόγια κάθε Έλληνας πολίτης γίνεται υποκείμενο φόρου για το παγκόσμιο εισόδημα του εφόσον διαμένει στην Ελλάδα και τα φορολογικά του δικαιώματα τα έχει στην χώρα μας, σε συγκεκριμένο φορολογικό έτος.

Σε αντίθεση ο φορολογούμενος που δεν έχει την φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημα του που προκύπτει στην Ελλάδα και αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος. Το φυσικό πρόσωπο θεωρείται ως «φορολογικός κάτοικος της Ελλάδας» και υποβάλλει ατομική δήλωση φορολογίας εισοδήματος για να φορολογηθεί στην χώρας μας όταν το αυτό έχει φυσική παρουσία εντός χώρας για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 183 συνεχόμενων μερών, δεν βρίσκεται στην

χώρα για τουριστικούς, ιατρικούς, θεραπευτικούς ή γενικότερα προσωπικούς σκοπούς για διάστημα μικρότερο των 365 μερών, και φυσικά στις περιπτώσεις που:

- Έχει στη Ελλάδα τη μόνιμη ή κύρια κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή προσωπικούς ή οικονομικούς ή κοινωνικούς δεσμούς

- Είναι προξενικός, διπλωματικός ή δημόσιος λειτουργός παρόμοιου καθεστώτος ή δημόσιος υπάλληλος που έχει την ελληνική ιθαγένεια και υπηρετεί στην αλλοδαπή.

Συνεπώς, συμπεριλαμβανομένου και του αντικείμενου του φόρου εισάγονται δύο κριτήρια για την υπαγωγή ενός προσώπου σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα, το ένα είναι αυτό της κατοικίας και το άλλο της πηγής του εισοδήματος.

2.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση έχει:

- κάθε φυσικό πρόσωπο, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και αποκτά πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα, φορολογούμενο με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. βάσει κλιμακίων ή αυτοτελώς) ή απαλλασσόμενο, ανεξάρτητα από το αν είναι εξαρτώμενο μέλος ή όχι,

- οι φορολογούμενοι οι οποίοι έχουν κάνει έναρξη επιτηδεύματος υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος σε κάθε περίπτωση,

- οι κάτοικοι εξωτερικού υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα μόνον όταν αποκτούν πραγματικό εισόδημα, φορολογούμενο με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. βάσει κλίμακας ή αυτοτελώς) ή απαλλασσόμενο, από πηγές Ελλάδας. (Τόκοι, ενοίκια, μερίσματα, κλπ.). Αντιθέτως, ένας κάτοικος εξωτερικού που διαθέτει π.χ. δευτερεύουσα κατοικία/επιβατικό αυτοκίνητο στην Ελλάδα ή προβαίνει σε αγορά ακινήτου/αυτοκινήτου στην Ελλάδα, εφόσον δεν αποκτά πραγματικό εισόδημα στη χώρα μας, δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος,

- ενήλικα τέκνα (άνω των 18 ετών) που αποκτούν εισόδημα πραγματικό ή τεκμαρτό, φορολογούμενο με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. βάσει κλιμακίων ή αυτοτελώς) ή απαλλασσόμενο, ακόμα και εάν αυτά αναγνωρίζονται ως εξαρτώμενα μέλη (π.χ. φοιτητές κ.λπ.).

Επισημάνση: Δεν υπάρχει πλέον η εξαίρεση όπου εξαιρούντο οι νέοι άνω των 18 ετών που είναι προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους. Συνεπώς καμία πλέον εξαίρεση στην υποχρέωση για δήλωση εισοδήματος. Καθιερώνεται καθολικό ηλικιακό κριτήριο. Υποχρεωτικά όλα τα εισοδήματα στη δήλωση: Ο φορολογούμενος που έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του υποχρεούται να δηλώνει ηλεκτρονικά όλα τα εισοδήματά του, στη Φορολογική Διοίκηση που φορολογούνται με οποιοδήποτε τρόπο ή απαλλάσσονται.

Δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης οι φορολογούμενοι που έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και δεν αποκτούν πραγματικό ή τεκμαρτό και οι κεκαρμένοι μοναχοί (εκτός μονών-ασκητές) για το καθαρό ποσό που καταβάλλεται σε αυτούς κατά το χρονικό διάστημα που διατηρούν την ανωτέρω ιδιότητα εφόσον αυτό δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 €.

2.3 ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ

Τα πρόσωπα που βαρύνουν τους φορολογουμένους είναι τα προστατευόμενα πρόσωπα.

Αναλυτικότερα :

1. Ο σύζυγος ή η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα.
2. Τα ανήλικα ανύπαντρα παιδιά (κάτω από 18 ετών).
3. Τα ενήλικα (πάνω από 18 ετών) παιδιά τα οποία:
  - α) Δεν έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό (μαθητές, φοιτητές).
  - β) Δεν έχουν υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας του και παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (ΙΕΚ) στην Ελλάδα.
  - γ) Για τα παιδιά που δεν σπουδάζουν και είναι πάνω από 18 ετών, καθώς και τα παιδιά των παραπάνω περιπτώσεων α' και β' θεωρούνται ότι είναι προστατευόμενα μέλη μέχρι και για

άλλα δύο χρόνια, εφόσον για τα χρόνια αυτά είναι γραμμένα στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.

4. Τα ανύπαντρα παιδιά που είναι πάνω από 18 ετών και δεν σπουδάζουν ή δεν είναι άνεργα και υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία ανεξαρτήτως ηλικίας.

5. Παιδιά που είναι ανύπαντρα ή διαζευγμένα ή τελούν υπό χηρεία και έχουν αναπηρία πάνω από 67%.

6. Οι πατεράδες και οι μητέρες και των δύο συζύγων.

7. Οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων οι οποίοι:

α) είναι ανύπαντροι,

β) διαζευγμένοι,

γ) τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία από 67% και πάνω.

8. Οι ανήλικοι ορφανοί (κάτω από 18 ετών) από μητέρα και πατέρα, συγγενείς μέχρι και τρίτου βαθμού (θείοι, ανίψια, δισέγγονα) και από τους δύο συζύγους.

Στις περιπτώσεις που αναγράφονται στο 2 έως 8 θεωρούνται ότι είναι προστατευόμενα μέλη και βαρύνουν τον φορολογούμενο μόνο εφόσον μένουν μαζί του και το ετήσιο φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει: α) το ποσό των 3.000 ευρώ, β) το ποσό των 6.000 ευρώ εάν έχουν αναπηρία πάνω από 67%.

Επίσης εξαιρείται από τα προστατευόμενα μέλη, όταν το ανήλικο παιδί αποκτά εισόδημα από εμπορικές - γεωργικές επιχειρήσεις ή έχει αμοιβές από ελεύθερο επάγγελμα, ανεξάρτητα το ύψος του ποσού εισοδήματος. Η μόνη εξαίρεση που υπάρχει είναι αν τα δικαιώματα αυτά αποκτήθηκαν από κληρονομιά.

2.3.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Κατά τον Τζούμα(2009) τα κυριότερα χαρακτηριστικά είναι τα παρακάτω:

- Ο φόρος έχει χαρακτήρα προσωπικού και προοδευτικού φόρου. Επιδιώκεται η φορολόγηση κάθε ατόμου, σύμφωνα με τη φοροδοτική του ικανότητα.
- Υπάρχει ένα αφορολόγητο ποσό ως ελάχιστο όριο συντήρησης που προσαυξάνεται σύμφωνα με τα οικογενειακά βάρη του φορολογούμενου. Επιπλέον από το συνολικό φορολογητέο εισόδημα εκπίπτουν ορισμένες δαπάνες.
- Στον φόρο εισοδήματος υιοθετείται η αρχή του φορολογικού διαφορισμού ανάλογα με την πηγή του εισοδήματος και τον κόπο για την απόκτησή τους. Έτσι τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες έχουν ευνοϊκότερη μεταχείριση σε σχέση για παράδειγμα με τα εισοδήματα από ενοίκια.
- Καθιερώνεται το σύστημα παρακράτησης του φόρου στην πηγή. Το πλεονέκτημα μεθόδου αυτής είναι η ταχεία και ανέξοδη είσπραξη του φόρου, αλλά σαν αντιστάθμισμα του πλεονεκτήματος αυτού πρέπει να τονιστεί η άμβλυνση της φορολογικής συνείδησης του φορολογούμενου με συνέπεια μεγάλο ποσοστό φοροκλοπής.
- Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος είναι κοινή για τους συζύγους με υπολογισμό όμως του φόρου χωριστά για τον καθένα.
- Με σκοπό την περιστολή της φοροδιαφυγής υιοθετείται η εκτεταμένη εφαρμογή τεκμηρίων για τη φορολόγηση του εισοδήματος που προκύπτει από αυτά.
- Οι προσωπικές εταιρείες (ΟΕ,ΕΕ) φορολογούνται ως νομικά πρόσωπα (μείωση του προσωπικού και προοδευτικού χαρακτήρα της φορολογίας).

2.4 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΜΑΡΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Το εισόδημα κάθε φορολογούμενου και κατά συνέπεια η φορολογητέα ύλη, διακρίνεται σε δύο είδη, το πραγματικό και το τεκμαρτό.

2.4.1 Πραγματικό Εισόδημα

Στην περίπτωση του πραγματικού εισοδήματος, «η σύλληψη της φορολογητέας ύλης λαμβάνει χώρα κατά άμεσο τρόπο, δηλαδή ενδιαφέρει η εκτίμηση του πραγματικού ύψους αυτής» (Θεοχαρόπουλος, 2002: 49). Ως εκ τούτου, πραγματικό είναι το εισόδημα που αποκτά

ο φορολογούμενος για την περίοδο που είναι υπόχρεος για την υποβολή φορολογικής δήλωσης και προσδιορίζεται βάσει πραγματικών στοιχείων όπως: οι βεβαιώσεις αποδοχών, το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται ο φορολογούμενος, το εισόδημα από μερίσματα, τόκους καταθέσεων, δικαιώματα, το εισόδημα που προκύπτει από ακίνητη περιουσία (π.χ. πρόσδοδος από ενοίκια ακινήτων), καθώς και κάθε άλλο εισόδημα που προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. Ο νέος Κ.Φ.Ε., ακολουθώντας την κατηγοριοποίηση του Ο.Ο.Σ.Α., κατατάσσει τις πηγές του πραγματικού εισοδήματος στις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις
2. Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα
3. Εισόδημα από κεφάλαιο και
4. Εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

Εν όψει της ανωτέρω κατηγοριοποίησης, όπως αναφέρει και ο Φινοκαλιώτης (2014: 331) «εισοδήματα που δεν αναφέρονται σαφώς στις προαναφερθείσες πηγές, όπως οι υποτροφίες, τα βραβεία, τα κέρδη από αμοιβαία κεφάλαια, αλλά και η υπεραξία που αποκτάται από εξαγορά μεριδίων δεν υπόκειται στο φόρο εισοδήματος».

Ιδεατά, το πραγματικό εισόδημα θα πρέπει να ταυτίζεται με το δηλωθέν, δηλαδή με αυτό που δηλώνει ο φορολογούμενος. Γι' αυτό το λόγο, ο νομοθέτης, σε αρκετές διατάξεις του Κ.Φ.Ε. χρησιμοποιεί τον όρο «πραγματικό» και όχι «δηλωθέν εισόδημα».

2.4.2 Τεκμαρτό Εισόδημα

Σε αντίθεση με το πραγματικό εισόδημα, το τεκμαρτό προκύπτει από υπολογισμούς που γίνονται βάσει άλλων δεδομένων, όπως είναι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες διαβίωσης που πραγματοποιεί ο φορολογούμενος, οι δαπάνες για την απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου αλλά και η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου.

Καταρχήν, ο φόρος επιβάλλεται επί του πραγματικού εισοδήματος που έχει αποκτήσει ο φορολογούμενος. Όπως αναφέρει και ο Τότσης (2008: 474) «ο τρόπος, όμως, αυτός φορολογίας δεν μπορεί να τηρείται απαρεγκλίτως, διότι σε πολλές περιπτώσεις, ενώ η πηγή

εισοδήματος δεν είναι εμφανής, ο τρόπος διαβίωσης του φορολογούμενου είναι τέτοιος, ώστε να μαρτυρεί την ύπαρξη αφανούς πηγής εισοδήματος». Έτσι, κατ' εξαίρεση ο Έλληνας νομοθέτης έχει προβλέψει τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος με σκοπό την ανεύρεση μη εμφανούς φορολογητέας ύλης, για τις περιπτώσεις που καθίσταται αδύνατος ο προσδιορισμός του πραγματικού εισοδήματος. Αυτό ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της «ελάχιστης φορολογίας» εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το τεκμαρτό εισόδημά είναι υψηλότερο από το συνολικό δηλωθέν εισόδημα, οπότε και στο φορολογητέο εισόδημα προστίθεται η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και του πραγματικού εισοδήματος και αυτή υποβάλλεται στο φόρο.

Σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε., ο προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος, βάσει των αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών προκύπτει από τα παρακάτω: κύρια και δευτερεύουσα κατοικία, επιβατηγά ιδιωτικής χρήσης, ιδιωτικά σχολεία, βοηθητικό προσωπικό, σκάφη αναψυχής, μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, ανεμόπτερα – αεροσκάφη – ελικόπτερα, υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές, αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (jet) και κολυμβητικές δεξαμενές (πισίνες).

Στην συνέχεια της παρούσας εργασίας θα γίνει αναλυτική μελέτη των τεκμηρίων και του τρόπου φορολόγησης τους.

2.4.3 ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Φορολογική κλίμακα φυσικών προσώπων, για εισόδημα από μισθωτή εργασία, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
			(ευρώ)	(ευρώ)
20.000,00	22%	4.400,00	20.000,00	4.400,00
10.000,00	29%	2.900,00	30.000,00	7.300,00
10.000,00	37%	3.700,00	40.000,00	11.000,00
Υπερβάλλον	45%			

ή

Εισόδημα φυσικών προσώπων από μισθωτή εργασία, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα (ευρώ)	Συντελεστής
0,00 - 20.000,00	22%
20.000,01 - 30.000,00	29%
30.000,01 - 40.000,00	37%
40.000,01 -	45%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΕΡΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1953 με το Ν.Δ. 2561/1953 ενώ βελτιώθηκε τα επόμενα χρόνια με σημαντικότερο σταθμό το Ν.Δ. 3323/1955 το οποίο αποτέλεσε τον κορμό του σημερινού Κ.Φ.Ε.

Συγκεκριμένα στο εν λόγω Ν.Δ., στο άρθρο 5, εισήχθη για πρώτη φορά ο ενιαίος φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, θέτοντας ως βάση φορολογίας το πραγματικό εισόδημα, λαμβάνοντας όμως μέριμνα και για τον καθορισμό της φορολογικής υποχρέωσης με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που ο τρόπος διαβίωσης του φορολογούμενου είναι τέτοιος ώστε να μαρτυρεί την ύπαρξης αφανούς πηγής εισοδήματος. Η εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου ήταν σπάνια καθώς η φορολογική αρχή έπρεπε

για κάθε περίπτωση φορολογούμενου να διενεργήσει έλεγχο για να εξακριβώσει έστω και κατά προσέγγιση το ακριβές ποσό της τεκμαρτής δαπάνης (π.χ. δαπάνες για την κίνηση Ε.Ι.Χ.). Εν συνεχεία, το άρθρο 5 του παραπάνω Ν.Δ. τροποποιήθηκε το 1962 με το **Ν.Δ. 4242/1962**, με το οποίο και εισήχθησαν συγκεκριμένοι συντελεστές επί των στοιχείων δαπανών διαβίωσης του φορολογούμενου, ως μέσο προσδιορισμού του εισοδήματος. Τα τεκμήρια της παραπάνω διάταξης ήταν αμάχητα, δηλαδή δεν προβλέπονταν περιπτώσεις κατά τις οποίες ο φορολογούμενος θα μπορούσε να αμφισβητήσει το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης. Το γεγονός αυτό οδηγούσε πολλές φορές σε στρεβλώσεις όσον αφορά την αντικειμενική εκτίμηση των δαπανών διαβίωσης του φορολογούμενου. Για το λόγο αυτό με το **Ν.Δ. 4444/1964**, στο άρθρο 1 προβλέφθηκε η αμφισβήτηση του ποσού της τεκμαρτής δαπάνης εκ μέρους του φορολογούμενου. Η αμφισβήτηση μπορούσε να γίνει εφόσον ο φορολογούμενος μπορούσε να αποδείξει ότι το καταναλωθέν κεφάλαιο του και των συνοικούντων και συντηρούμενων από αυτόν προσώπων ήταν μικρότερο από αυτό της τεκμαρτής δαπάνης.

Με τις διατάξεις του άρθρου 3 του **Ν.Δ. 250/1973** που τέθηκαν σε εφαρμογή το 1974, δεν ίσχυε πλέον ο περιορισμός ως προς το ύψος και το είδος των δαπανών σε αντίθεση με τις προ ισχύουσες διατάξεις που αφενός απαριθμούνταν οι δαπάνες διαβίωσης, αφετέρου οριζόταν συγκεκριμένο ύψος δαπανών πέραν του οποίου μπορούσε να γίνει ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος.

Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο **Ν. 820/1978** «Περί λήψεως μέτρων δια την περιστολή της φοροδιαφυγής και άλλων τινών συναφών διατάξεων». Με τα άρθρα 10επ. του εν λόγω νόμου καθιερώθηκε το σύστημα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων βάσει της τεκμαρτής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη:

- την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη συντηρήσεως και κυκλοφορίας Ε.Ι.Χ. (ανάλογα των φορολογήσιμων ίππων και της συμμετοχής της στον οικογενειακό προϋπολογισμό)
- την ετήσια δαπάνη δευτερευουσών κατοικιών,
- την ετήσια δαπάνη για τη μισθοδοσία των οικιακών βοηθών και του λοιπού προσωπικού και
- τη δαπάνη σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσεως.

Στο προαναφερθέν νομοθέτημα, στο άρθρο 12 προσδιορίστηκαν επακριβώς τα χρηματικά ποσά για ορισμένες δαπάνες διαβίωσης ενώ προβλέφθηκε η μη δυνατότητα αμφισβήτησης της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης από το φορολογούμενο .

Από το 1994 έως και το 2013 ο βασικός νόμος για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων ήταν **N. 2238/1994**, όπου στα άρθρα 15-19 προβλεπόταν ο προσδιορισμός του εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη. Ο νόμος αυτός υπέστη σημαντικές τροποποιήσεις τα χρόνια που ακολούθησαν. Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 3842/2010, αντικαταστάθηκε ο τίτλος του αρ. 15 του Κ.Φ.Ε., επειδή οι δαπάνες διαβίωσης προσδιορίζονται πλέον με αντικειμενικά δεδομένα και όχι με τεκμαρτό τρόπο. Σκοπός αυτής της μεταβολής, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου είναι ο δικαιότερος προσδιορισμός των δαπανών αυτών ώστε να ανταποκρίνονται στις πραγματικές δαπάνες διαβίωσης των πολιτών.

Στις σημαντικότερες τροποποιήσεις που υπέστη ο προ ισχύων Κ.Φ.Ε. οι οποίες συνέβαλαν στη σημερινή του μορφή, συγκαταλέγονται η θέσπιση της ελάχιστης ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης καθώς και η μεταβολή του τρόπου προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης της κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας⁷. Και οι δύο παραπάνω ρυθμίσεις εισήχθησαν με το Ν. 3842/2010.

Ο Κ.Φ.Ε. με τις τροποποιήσεις που υπέστη τα επόμενα χρόνια, εξακολούθησε να ισχύει μέχρι και το 2013 οπότε και ψηφίστηκε ο **N. 4172/2013** με τον οποίον στο πρώτο μέρος προβλεπόταν ο νέος Κ.Φ.Ε. Όπως ορίζεται στο άρθρο 72, ο νέος Κ.Φ.Ε. ισχύει για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

Σημαντικότερη τροποποίηση που έχει υποστεί ο παραπάνω νόμος, όσον αφορά τα τεκμήρια εισοδήματος είναι η κατάργηση των τεκμηρίων διαβίωσης για τους κατοίκους του εξωτερικού με το άρθρο 1 του Ν. 4330/2015.

3.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Το εισόδημα κάθε φορολογούμενου χωρίζεται σε δυο κατηγορίες το **Πραγματικό** και το **Τεκμαρτό**. Το πραγματικό προέρχεται από τις πηγές εισοδήματος του φορολογούμενου όπως αυτές προκύπτουν από πραγματικά στοιχεία για το διάστημα που υποχρεούται σε υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από βεβαιώσεις αποδοχών, εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία, από τόκους καταθέσεων και οποιοδήποτε άλλο εισόδημα που προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. (Μπεκιάρη- Αντωνίου ,1993).

Αντίθετα το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται με βάση άλλα δεδομένα όπως η απόκτηση ή η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου , ενός κινητού ή ακίνητου, οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες και το τεκμήριο διαβίωσης. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται ο ακριβής προσδιορισμός του του πραγματικού εισοδήματος των πολιτών

Η καθιέρωση των τεκμηρίων υπήρξε αναγκαία προκειμένου να υλοποιηθεί και ο συνταγματικός κανόνας κατά τον οποίο οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου καθώς επίσης και ότι όλοι οι πολίτες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα Δημόσια Βάρη ανάλογα με τις οικονομικές του δυνάμεις.

Ο όρος τεκμήριο χρησιμοποιείται ως ένα συμπέρασμα το οποίο προκύπτει βάσει συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων. Γενικά όταν είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ένα γεγονός από το οποίο προκύπτουν έννομες συνέπειες.

Ο νόμος επιτρέπει την απόδειξη του βάσει ενός γνωστού και αναμφίβολου γεγονότος, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη συνάρτησης μεταξύ γνωστού και άγνωστου γεγονότος (Κυπραίος 1980)

Τεκμήριο επίσης θεωρείται η τακτική που χρησιμοποιείται από το Κράτος για την εμφάνιση των πραγματικών εισοδημάτων των πολιτών και την μερικώς πάταξη της φοροδιαφυγής. Ουσιαστικά είναι μια μέθοδος βάσει της οποίας μπορεί να καθοριστεί ένα άλλο εισόδημα σε σχέση με το δηλωθέν και να φορολογηθεί πολίτης πάνω σε αυτό.

Σύμφωνα με τον Λιόλιο(1998) , τα τεκμήρια θεσπίστηκαν με στόχο την αντιμετώπιση αδυναμιών του φορολογικού συστήματος και να προσδιορίσουν το φορολογητέο εισόδημα την στιγμή της δημιουργίας του.

Τα τεκμήρια αφορούν μόνο Φυσικά Πρόσωπα και όχι τις εταιρίες και τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα εμπίπτουν στις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας περί

Τεκμηρίων. Δεν εξετάζεται αν τα Φυσικά Πρόσωπα είναι ενήλικα ανήλικα, αλλοδαπά ή ημεδαπά αρκεί όταν πρόκειται για αλλοδαπά αυτά να έχουν την νόμιμη κατοικία τους στην Ελλάδα.

Με τα τεκμήρια προσδιορίζεται η δαπάνη διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, της συζύγου και των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν και ως ποσοτικό μέγεθος συγκρίνεται με τα δηλωθέντα εισοδήματα για τον προσδιορισμό της φορολογητέας βάσης και την επιβολή φόρου.

Δεν εφαρμόζονται όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από τον φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από το 20% του εισοδήματος που δηλώθηκε. Ο σκοπός των τεκμηρίων δεν είναι η άσκηση φοροεισπρακτικής πολιτικής από το Κράτος αλλά η εμφάνιση πραγματικών εισοδημάτων κάθε πολίτη.

Τα τεκμήρια διακρίνονται σε:

- Τεκμήρια Διαβίωσης : εδώ κατατάσσονται αυτά που αφορούν κατοχή περιουσιακού στοιχείου και εφαρμόζεται όσο διαρκεί η κατοχή του περιουσιακού στοιχείου. Τέτοιου είδους τεκμήρια είναι η κατοχή ΕΙΧ ή μικτής χρήσης αυτοκινήτου, μοτοσυκλέτας, σκάφους αναψυχής, ελικοπτέρου, αεροσκάφους, δεξαμενής κολύμβησης η χρήση δευτερεύουσας κατοικίας και η διατήρηση οικιακού προσωπικού και πληρώματος σκαφών αναψυχής.
- Τεκμήρια που γεννώνται από περιστασιακά γεγονότα. Τα υπόλοιπα τεκμήρια συνίστανται στην πραγματοποίηση μιας περιστασιακής πράξης κατά την περίοδο για την οποία υπάρχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης, όπως είναι το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά ενός αυτοκινήτου ή ακινήτου μιας επιχείρησης.

3.3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Σύμφωνα με τον **Bloom(2016)** η φορολογία αρχικά ήταν μια εισφορά που εισπράττονταν από τους πολίτες για την κάλυψη δαπανών του κράτους δηλαδή κυρίως της άμυνας και της τήρησης του νόμου και της τάξης. Όμως σύντομα οι λόγοι επιβολής της φορολογίας

διευρύνθηκαν και για άλλους δημόσιους σκοπούς οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν την δημόσια υγεία, την εκπαίδευση, τη στέγαση τη πολεοδομία, τις κοινωνικές υπηρεσίες τις επιδοτήσεις κ.α.

Η φορολογία αποτελεί το σπουδαιότερο εργαλείο στις ανεπτυγμένες χώρες για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, καθώς η ανάγκη αύξησης των δημόσιων εσόδων γίνεται όλο και πιο πιεστική και η δημόσια αποδοκιμασία για αύξηση της φοροδιαφυγής εντείνεται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία προσπαθούν να λάβουν αυστηρότερα μέτρα για την πρόληψη της φοροδιαφυγής και την διαμόρφωση της δημοσιονομικής πολιτικής **Faulhaber (2010)**.

Σύμφωνα με τον **Βρανή (2013)** οι έλεγχοι πόθεν έσχες κρίνονται αναγκαίοι για την προστασία της πολιτείας από τα ίδια της τα όργανα λόγω της δυνατότητας ελέγχου και καταστολής ενδεχόμενου χρηματισμού των υπαλλήλων. Οι έλεγχοι πόθεν έσχες γίνονται με διαφορετικό καθεστώς για τους δημόσιους υπαλλήλους και με διαφορετικό καθεστώς για τους πολίτες και αυτή η διαφορετική προσέγγιση προκαλεί σύγχυση και αίσθημα άνισης μεταχείρισης.

Επίσης η πολυνομοθεσία αποτελεί και αυτή ένα ακόμη εμπόδιο στην διενέργεια ελέγχων και απαιτείται η δημιουργία νομοθετικής ρύθμισης η οποία θα αντιμετωπίζει με ενιαίο και μοναδικό τρόπο την διαδικασία ελέγχου σε όλους του φορείς του κράτους.

Η εφαρμογή των τεκμηρίων αποτέλεσε μια εύκολη λύση για τους νομοθέτες με σκοπό τον περιορισμό της φοροδιαφυγής χωρίς πάντα να επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Κατά τον **Γραβιά (2013)** η φορολογική νομοθεσία προβλέπει τον τεκμαρτό υπολογισμό του εισοδήματος όταν ο πραγματικό είναι ανέφικτος. Με τα τεκμήρια δεν επιβάλλεται φόρος επί πλασματικής φορολογητέας ύλης αλλά καθιερώνεται ειδική μέθοδος εξεύρεσης υπαρκτής μεν αλλά μη εμφανούς φορολογητέας ύλης.

3.4 ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Στο άρθρο 31§2 του Κ.Φ.Ε. προβλέπεται η δυνατότητα αμφισβήτησης από τον φορολογούμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη τόσο του φορολογούμενου όσο και των εξαρτώμενων μελών που τον

βαρύνουν. Οι φορολογούμενοι που μπορούν να αμφισβητήσουν το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Υπηρετούντες τη στρατιωτική τους θητεία στις ένοπλες δυνάμεις. Σε αυτή την κατηγορία δεν συμπεριλαμβάνονται οι μόνιμοι αξιωματικοί. Η ύπαρξη ή όχι εισοδήματος από τον τόπο που υπηρετεί τη θητεία του ο υπόχρεος, δεν μπορεί να επηρεάσει τη δυνατότητα επίκλησης μικρότερης τεκμαρτής δαπάνης.

- Φυλακισμένοι.

- Ασθενείς οι οποίοι νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική.

- Άνεργοι οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο των μακροχρόνια ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ. καθώς επίσης και όσοι δικαιούνται βοήθημα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό ή από άλλο ταμείο (π.χ. NAT). Ο υπόχρεος που ανήκει σε αυτή την κατηγορία δεν θα πρέπει να διαθέτει εισοδήματα από άλλη πηγή κατά το έτος για το οποίο αμφισβητεί το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης.

- Όσοι συνοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι στις δαπάνες αυτές συμβάλλουν οι συγγενείς πρώτου βαθμού, τα εισοδήματα των οποίων προέρχονται από εμφανείς πηγές.

- Ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητά τους Ε.Ι.Χ. από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους.

- Όσοι προσκομίζουν στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανωτέρας βίας πραγματοποίησαν πραγματική δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

- Όσοι εισπράττουν καθυστερημένα δεδουλευμένες αποδοχές λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη ή λόγω πτώχευσης του ή ειδικά για όσους δεν εισπράττουν δεδουλευμένες αποδοχές.

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό ο νομοθέτης αναφέρει ρητά ότι στην περίπτωση που ο φορολογούμενος, ο οποίος αμφισβητεί το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, είναι φαντάρος ή συγκατοικεί με συγγενή πρώτου βαθμού, η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του

υπόχρεου. Εάν πρόκειται για γονείς, το παραπάνω ποσό καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

Με την εν λόγω διάταξη, ο νομοθέτης, ουσιαστικά, μεριμνά ώστε να μην απολεσθούν φορολογικά έσοδα, αφού το βάρος της δαπάνης διαβίωσης του υπόχρεου το επωμίζεται κάποιος άλλος. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου η Διοίκηση να κάνει δεκτή την αίτηση αμφισβήτησης του φορολογούμενου, θα πρέπει η αλήθεια των ισχυρισμών του τελευταίου να αποδεικνύεται βάσει πραγματικών στοιχείων και περιστατικών.

Η αλήθεια των στοιχείων και περιστατικών αποδεικνύεται από τον φορολογούμενο, αφού αυτός μεταβεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μαζί με το εκκαθαριστικό και τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Η Διοίκηση από τη μεριά της καλείται να ελέγξει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογούμενου και να μειώσει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη (οπότε και προβαίνει σε εκ νέου εκκαθάριση της δήλωσης) ή να απορρίψει αιτιολογημένα το μαχητό τεκμήριο. Σε κάθε περίπτωση, επειδή το ζήτημα της αμφισβήτησης των τεκμηρίων είναι πραγματικό, ανάγεται στην εξελεγκτική αρμοδιότητα του προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. και σε περίπτωση αμφισβήτησης, στην κρίση των διοικητικών δικαστηρίων. Ωστόσο, η Διοίκηση δίνει τη δυνατότητα στο φορολογούμενο, προτού προσφύγει στα διοικητικά δικαστήρια και προκειμένου να αποφευχθεί η συμφόρηση αυτών, να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Γ.Γ.Δ.Ε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ Ν.4172/2013 (ΑΡΘΡΑ 30-34)

Σε αυτό το κεφάλαιο πραγματοποιείται ανάλυση των άρθρων 30 ως και 34 του νόμου Ν.4172/13 (ΦΕΚ 167 Α'/23-07-2013) ο οποίος αφορά την φορολογία εισοδήματος, τα επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν.4046/12, του Ν.4093/12 και του Ν.4127/13 και άλλες διατάξεις. Ειδικότερα, παρουσιάζεται το Κεφάλαιο Δ', το οποίο αφορά τον εναλλακτικό τρόπο υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας και περιλαμβάνει αυτά τα πέντε άρθρα.

4.1 Άρθρο 30 «Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας»

Ο φορολογούμενος ο οποίος είναι υπόχρεος σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων υπόκειται σε εναλλακτική ελάχιστη φορολογία στην περίπτωση κατά την οποία το τεκμαρτό του εισόδημα υπερβαίνει το συνολικό του εισόδημα. Στην περίπτωση που συμβαίνει αυτό, προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και του πραγματικού του εισοδήματος. Έπειτα, αυτή η διαφορά φορολογείται με βάση τις διατάξεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 34 του παρόντος νόμου.

Όσον αφορά τον υπολογισμό των παραπάνω εισοδημάτων των υπόχρεων φυσικών προσώπων ισχύουν τα εξής:

- Ο υπολογισμός του τεκμαρτού εισοδήματος πραγματοποιείται σύμφωνα με τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογούμενου, όπως επίσης και των εξαρτώμενων μελών του, με βάση τις διατάξεις που ορίζονται στα άρθρα 31 έως και 34 του παρόντος νόμου
- Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται ως το συνολικό ποσό του φορολογητέου εισοδήματος κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του παρόντος νόμου (φορολογητέο εισόδημα αποτελεί το εισόδημα το οποίο απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών που εκπίπτουν από το ακαθάριστο εισόδημα) που αποκτά ο φορολογούμενος αλλά και τα εξαρτώμενα μέλη του από τις τέσσερις κατηγορίες ακαθάριστων εσόδων που αναγνωρίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 του Κ.Φ.Ε. (α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, (β) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, (γ) εισόδημα από κεφάλαιο και (δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου. Οι διατάξεις αυτού του κεφαλαίου δεν έχουν εφαρμογή στις εξής περιπτώσεις:
  - Σε κάθε αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του συγκεκριμένου κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου.

- Σε κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί με βάση διεθνής συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα (Αναγνώστου, 2014)

Με τα άρθρα 30 ως και 34 του Ν.4172/13 δίδεται η δυνατότητα του εναλλακτικού τρόπου υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας (τεκμήρια), έτσι ώστε να επιτευχθεί η ενίσχυση της δυνατότητας αντιμετώπισης της φοροαποφυγής μέσα από αντικειμενικά κριτήρια. Αυτός ο υπολογισμός πραγματοποιείται βάσει της χρήσης αντικειμενικών κριτηρίων, έτσι ώστε να βρεθεί το τεκμαρτό εισόδημα του υπόχρεου (ο υπολογισμός του οποίου γίνεται βάσει των δαπανών διαβίωσης του ίδιου και των εξαρτώμενων μελών του) και να γίνει η σύγκριση του με τα συνολικά δηλωθέντα εισοδήματα (ο υπολογισμός των οποίων γίνεται βάσει των συνολικών εισοδημάτων του ίδιου και των εξαρτώμενων μελών του και από τις τέσσερις πηγές ακαθάριστων εισοδημάτων).

Για να μπορέσει ο υπόχρεος να δικαιολογήσει αυτές τις δαπάνες θα πρέπει να δηλώνεται ισόποσο εισόδημα με το εισόδημα που προκύπτει από τα τεκμήρια. Στην περίπτωση όμως που δηλώνεται μικρότερο εισόδημα, τότε η διαφορά αυτή θεωρείται εισόδημα και υπόκειται σε φορολόγηση.

Τα τεκμήρια διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- Άρθρο 31 το οποίο αφορά τον τεκμαρτό υπολογισμό εισοδήματος βάσει των χρησιμοποιούμενων περιουσιακών στοιχείων, ανεξάρτητα από το αν είναι ιδιόκτητα ή μισθωμένα (κατοικίες, επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία, οικιακοί βοηθοί, σκάφη αναψυχής, αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα, δεξαμενές κολύμβησης και ένα ελάχιστο ποσό ως ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης.
- Άρθρο 32, το οποίο αφορά τα πραγματικά καταβαλλόμενα ποσά για δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες), (Σταματόπουλος – Καραβοκύρης 2014)

Ένα άλλο σημαντικό θέμα το οποίο προκύπτει από το άρθρο 44 του νόμου Ν.4111/13 και έχει άμεση σχέση με αυτά τα άρθρα, είναι η επιβολή του φόρου πολυτελούς διαβίωσης. Η επιβολή του φόρου πολυτελούς διαβίωσης πραγματοποιείται στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής

δαπάνης που προκύπτουν από την κυριότητα ή κατοχή επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης μεγάλου κυβισμού, αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ανεμόπτερων, δεξαμενών κολύμβησης, όπως αυτά προκύπτουν από της φορολογικές δηλώσεις του υπόχρεου.

Αναλυτικότερα:

- Όσον αφορά επιβατικά αυτοκίνητα από 1.929 κ.ε. ως και 2.500 κ.ε., ο φόρος είναι ίσος με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή 5%.
- Όσον αφορά επιβατικά αυτοκίνητα από 2.501 κ.ε. και άνω, ο φόρος είναι ίσος με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή 10%. Όσον αφορά αυτές τις δύο περιπτώσεις, εξαιρούνται τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης με παλαιότητα πάνω από 10 χρόνια, όπως επίσης και αυτά τα οποία ανήκουν σε ανάπηρους και απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.
- Όσον αφορά αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα, ο φόρος είναι ίσος με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή 10%.
- Όσον αφορά εσωτερικές και εξωτερικές δεξαμενές κολύμβησης, ο φόρος είναι ίσος με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή 10%

4.2 Άρθρο 31 «Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες»

Για να πραγματοποιηθεί ο προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών του λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

(α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας, η οποία ορίζεται κλιμακωτά σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα όσον αφορά του κύριου χώρους. Όσον αφορά τους βοηθητικούς χώρους της κύριας κατοικίας, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ορίζεται σταθερή στα 40,00 € ανά τετραγωνικό μέτρο. Τα παρακάτω ποσά του πίνακα 1 προσαυξάνονται, στις περιπτώσεις που οι κατοικίες βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από 2.800,00 € έως 4.999,00 € ανά τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό 40% και για περιοχές με τιμή ζώνης από 5.000,00 € και άνω ανά

τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό 70%. Όλα τα παρακάτω ποσά προσαυξάνονται, όταν πρόκειται για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό 20%

Πίνακας 1: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας

ΚΥΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
≤ 80 τ.μ.	40,00 € ανά τ.μ.
81-120 τ.μ.	65,00 € ανά τ.μ.
121-200 τ.μ.	110,00 € ανά τ.μ.
201-300 τ.μ.	200,00 € ανά τ.μ.
≥ 301 τ.μ.	400,00 € ανά τ.μ.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

(β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μίας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, η οποία ορίζεται κλιμακωτά στο 1/2 της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης της περίπτωσης (α), σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα όσον αφορά του κύριους χώρους. Όσον αφορά τους βοηθητικούς χώρους της κύριας κατοικίας, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ορίζεται στα 20,00 € ανά τετραγωνικό μέτρο

Πίνακας 2: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη μίας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών

ΚΥΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
≤ 80 τ.μ.	20,00 € ανά τ.μ.
81-120 τ.μ.	32,50 € ανά τ.μ.
121-200 τ.μ.	55,00 € ανά τ.μ.
201-300 τ.μ.	100,00 € ανά τ.μ.
≥ 301 τ.μ.	200,00 € ανά τ.μ.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

(γ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, η οποία ορίζεται με βάση τον παρακάτω πίνακα ως εξής:

Πίνακας 3: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης

ΚΥΒΙΚΑ ΕΚΑΤΟΣΤΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
≤ 1.200 κ.ε.	4.000,00 €
1.201-2000 κ.ε.	+600,00 € ανά 100 κ.ε.
2.001-3.000 κ.ε.	+900,00 € ανά 100 κ.ε.
≥ 3.001 κ.ε.	+1.200,00 € ανά 100 κ.ε.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

Τα παραπάνω ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης του πίνακα 3, από κάθε αυτοκίνητο, μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα του (υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα), κατά ποσοστό 30% για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε ως και δέκα έτη και κατά ποσοστό 50% για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα έτη. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν έχει εφαρμογή σε επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην διάθεση τους πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει την αρμοδιότητα να μπορεί να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, όπως επίσης και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά

διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους είναι εκείνα τα επιβατικά τα οποία διασκευάσθηκαν έπειτα από άδεια της αρμόδιας αρχής, ούτως ώστε να υπάρχει η δυνατότητα οδήγησης τους από άτομα τα οποία παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον 67% ή η δυνατότητα μεταφοράς αυτών των προσώπων μαζί με τα αντικείμενα τα οποία είναι άκρως απαραίτητα για τη μετακίνηση τους.

Σε περιπτώσεις εταιρειών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτικών κεφαλαιουχικών ή ανωνύμων ή αστικών, όπως επίσης και σε περιπτώσεις των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη η οποία αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη για:

- Τους ομόρρυθμους ή τους απλούς, εκτός όμως τους ετερόρρυθμους, εταίρους ή κοινωνούς ή μέλη της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων. Η αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται μεταξύ τους κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία, στην περίπτωση ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιρειών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία.
- Τα φυσικά πρόσωπα, μέλη της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Η αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται μεταξύ τους κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές της δεν είναι και εταίροι της.
- Τους διαχειριστές της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της. Η αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται μεταξύ τους κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.
- Τους διευθύνοντες και εντεταλμένους συμβούλους, τους διοικητές των ανωνύμων εταιριών και τους προέδρους των διοικητικών συμβουλίων τους, Η αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται ισομερώς μεταξύ τους.

Στην περίπτωση όπου στις παραπάνω τέσσερεις περιπτώσεις, οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, όπως επίσης και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, τότε η αντικειμενική δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης των οποίων είναι κύριοι ή

κάτοχοι τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη για τα φυσικά πρόσωπα, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, με βάση τα οριζόμενα παραπάνω.

Όσον αφορά τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα τα οποία δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά όμως έχουν την υποχρέωση υποβολής δήλωσης, όπως επίσης όσον αφορά τις αλλοδαπές επιχειρήσεις ισχύει το εξής: το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης, ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που τα εκπροσωπεί στην Ελλάδα ή προΐσταται του γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου. Αυτή η αντικειμενική δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι υψηλότερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος και τα εξαρτώμενα μέλη του έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους και άλλα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, τότε η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης.

Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, το οποίο έχει στην κυριότητα ή στην κατοχή του ανήλικο τέκνο, τότε αυτό λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και στην περίπτωση που αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα.

Στην περίπτωση απόκτησης ή μεταβίβασης καθ' οποιονδήποτε τρόπο ή στην περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής από οποιαδήποτε αιτία επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσα αναλογούν στους μήνες κυριότητας ή κατοχής του. Κάποιο διάστημα που είναι μεγαλύτερο από δεκαπέντε μέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας.

Στην περίπτωση εικονικής μεταβίβασης ή απόκτησης επιβατικού αυτοκινήτου από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθένα από τους συμβαλλομένους. Μια μεταβίβαση ή μια κτήση λέγεται εικονική στην

περίπτωση που πραγματοποιείται κυρίως μεταξύ συγγενών εξ' αίματος ή εξ' αγχιστείας κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, όμως επιτρέπεται η ανταπόδειξη. Στην περίπτωση που η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός.

Στην περίπτωση των εκπαιδευτών οδηγών αυτοκινήτων όπως επίσης και των επιχειρήσεων ενοικίασης αυτοκινήτων, καθώς χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτό περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για να υπολογιστεί η ετήσια αντικειμενική δαπάνη λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο το οποίο φέρει τη υψηλότερη αντικειμενική δαπάνη. Τέλος, στην περίπτωση ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, η οποία αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησής τους, βαρύνει τον μισθωτή τους.

(δ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη η οποία καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης

Με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, όπως επίσης και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, η οποία ορίζεται όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών. Για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, έτσι όπως ορίζονται από τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.)

(ε) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη η οποία καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών, όπως αυτό καθορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση που ο φορολογούμενος απασχολεί ένα μόνο οικιακό βοηθό. Επίσης, η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο ίδιος ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε ετών και απασχολεί έναν νοσοκόμο.

(στ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους

βαρύνουν, της οποίας η εκτίμηση της πραγματοποιείται βάσει του κόστους τελών ελλιμενισμού, ασφαλίσεων, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται αναλόγως των μέτρων ολικού μήκους του σκάφους, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα ως εξής:

Πίνακας 4: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης

ΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
Μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη	
≤ 5 μέτρα	4.000,00 €
≥ 5,01 μέτρα	+2.000,00 € ανά μέτρο
Ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης	
≤ 7 μέτρα	12.000,00 €
7,01-10 μέτρα	+3.000,00 € ανά μέτρο
10,01-12 μέτρα	+7.500,00 € ανά μέτρο
12,01-15 μέτρα	+15.000,00 € ανά μέτρο
15,01-18 μέτρα	+22.500,00 € ανά μέτρο
18,01-22 μέτρα	+30.000,00 € ανά μέτρο
≥ 22,01 μέτρα	+50.000,00 € ανά μέτρο

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

Τα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης μειώνονται κατά ποσοστό 50% στις περιπτώσεις ιστιοφόρων σκαφών, όπως επίσης και στις περιπτώσεις πλοίων αναψυχής τα οποία έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο, τύπων «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» και «λίμπερτυ» και τα οποία προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση . Τα παραπάνω ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κάθε σκάφους αναψυχής ιδιωτικής χρήσης του πίνακα 4 μειώνεται αναλόγως της παλαιότητας του (υπολογίζεται από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά), κατά ποσοστό 15% για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε ως και δέκα έτη και κατά ποσοστό 30% για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα έτη. Στην περίπτωση που τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης διαθέτουν μόνιμο πλήρωμα

ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος. Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης. Οι διατάξεις της περίπτωσης (γ), εκτός των αναφερόμενων στην παλαιότητα των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται αναλόγως και σε αυτήν την περίπτωση.

(ζ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών του και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα ως εξής :

Πίνακας 5: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα

ΙΠΠΟΙ ΙΣΧΥΟΣ ΚΙΝΗΤΗΡΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
Ανεμόπτερα	
-	8.000,00 €
Αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, όπως επίσης και ελικόπτερα	
≤ 150 ίπποι	65.000,00 €
≥ 151 ίπποι	+500,00 € ανά ίππο

Αεροσκάφη αεριοπρωθούμενα (JET)	
-	200,00 € ανά λίμπρα ώθησης Οι διατάξεις της περίπτωσης (γ), εκτός της ακινησίας και παλαιότητας, εφαρμόζονται αναλόγως.
Υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές (Υ.Π.Α.Μ.) παρ. 1 άρθρου 4 του Δ2/26314/8802/27.7.2010 κανονισμού υπερελαφρών πτητικών αθλητικών μηχανών	
	20.000,00 €

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

Τα παραπάνω ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ανεμοπτέρων και υπερλεφρών πτητικών αθλητικών μηχανών μένουν σταθερά και δεν μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα τους.

(η) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνειά της, ανά κλίμακα, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα. Σε περίπτωση εσωτερικής δεξαμενής κολύμβησης τα παρακάτω ποσά διπλασιάζονται.

Πίνακας 6: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ
≤ 60 τ.μ.	160,00 € ανά τ.μ.
≥ 61 τ.μ.	320,00 € ανά τ.μ.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία (Αναγνώστου Ε, 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»)

(θ) Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου ορίζεται σε 3.000,00€ στην περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι άγαμος και σε 5.000,00€ στην περίπτωση συζύγων οι οποίοι υποβάλλουν κοινή φορολογική δήλωση, εφόσον δηλώνεται πραγματικό ή

τεκμαρτό εισόδημα. Υπάρχει η δυνατότητα αμφισβήτησης από τον φορολογούμενο, αυτού του ετήσιου συνολικού ποσού της αντικειμενικής δαπάνης, στην περίπτωση που αυτό είναι υψηλότερο από την πραγματική δαπάνη του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών που τον βαρύνουν, με την προϋπόθεση ότι ο υπόχρεος μπορεί να το αποδείξει σύμφωνα με πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία. Τέτοια περιστατικά συναντώνται κυρίως στο πρόσωπο των παρακάτω υπόχρεων:

- Άτομα που υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις.
- Φυλακισμένοι.
- Νοσηλευόμενοι σε νοσοκομείο ή κλινική.
- Άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας.
- Άτομα που συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, εξαιτίας της αποδεδειγμένης συμβολής των συγγενών τους στις δαπάνες τους με την προϋπόθεση ότι οι συγγενείς τους έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές.
- Ορφανοί ανήλικοι που είναι κύριοι επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους
- Άτομα που προσκομίζουν στοιχεία για την απόδειξη της πραγματοποίησης δαπάνης μικρότερης από την αντικειμενική για λόγους ανωτέρας βίας.

Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις, ο φορολογούμενος είναι υπόχρεος υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών για να το αποδείξει. Η Φορολογική Διοίκηση ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών του καθώς επίσης και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, όπου αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία. Στην πρώτη και στην πέμπτη από τις παραπάνω περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου. Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης λογίζεται σε εκείνον με το μεγαλύτερο εισόδημα

4.3 Άρθρο 32 «Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων»

Ως ετήσια δαπάνη του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών του λογίζονται επίσης και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για:

(α) Η αγορά ή η χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας. Τα κινητά πράγματα μεγάλης αξίας είναι εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των 10.000 €. Αν η αξία του κάθε πράγματος είναι μικρότερη αυτού του ποσού, καθώς τα αγορασθέντα πράγματα αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των 10.000 € .

(β) Η αγορά επιχειρήσεων ή η σύσταση ή η αύξηση του κεφαλαίου ατομικών επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

(γ) Η αγορά ή η χρονομεριστική ή η χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή η ανέγερση οικοδομών ή η κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης. Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που ο προσδιορισμός της γίνεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν.1249/82. Αν το τίμημα στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από αυτήν την αξία, τότε λαμβάνεται αυτό το καθοριζόμενο τίμημα.

Για τις περιοχές όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

- Το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.
- Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία υπολογίζεται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων

(δ) Η χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε.

(ε) Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον υπερβαίνουν ετησίως το ποσό των 300 €. Εξαιρούνται οι δωρεές προς το Δημόσιο, τους

δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και τα προνοιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ως και τα 24 προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι γενικές δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά 70% με επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

(στ) Η απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό αυτής της δαπάνης περιέχονται και οι οικείο τόκοι, στους οποίους περιέχονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Τα ποσά τα οποία πραγματικά καταβάλλονται για δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό, είναι απαραίτητο να δικαιολογηθούν ότι προέρχονται από φορολογηθέντα ή απαλλασσόμενα κεφάλαια προηγούμενων ετών ή του έτους αγοράς ή από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων ή από εισαγωγή συναλλάγματος ή από λήψη δανείων ή δωρεών, όπως ορίζονται στο άρθρο 34 και αποτελούν το **πόθεν έσχες**.

4.4 Άρθρο 33 «Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών»

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζονται στις παρακάτω περιπτώσεις: (α) Στην περίπτωση αντικειμενικής δαπάνης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο έχει απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας. (β) Στην περίπτωση αλλοδαπού προσωπικού με μόνιμη διαμονή εκτός Ελλάδας ή ημεδαπού προσωπικού μόνιμης διαμονής στο εξωτερικό που απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις υπαγόμενες στις διατάξεις του α.ν.89/67, του α.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του Ν.27/75, για το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης κατοικίας.

(γ) Στην περίπτωση επιχειρήσεων μεταπώλησης αυτοκινήτων τα οποία υπάγονται στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 45 του Ν.2859/00, για την αντικειμενική δαπάνη των επιβατικών αυτοκινήτων, αγορασμένων για μεταπώληση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του Ν.2859/00, με την προϋπόθεση ότι η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου έχουν παραμείνει στη Δ.Ο.Υ. ως και την ημερομηνία

μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και ότι το αυτοκίνητο κατά αυτήν την χρονική περίοδο δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις υποχρεούνται μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνυποβάλουν υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 όπου αναγράφονται τα αγορασμένα ή πωλημένα αυτοκίνητα το συγκεκριμένο έτος⁵⁹. Στην περίπτωση ατομικών επιχειρήσεων μεταπώλησης αυτοκινήτων, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από τα προς πώληση οχήματα, όταν δεν κατατεθεί η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας τους στη Δ.Ο.Υ. δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη του αυτοκινήτου της επιχείρησης.

(δ) Στην περίπτωση αντικειμενικής δαπάνης σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μόνιμων κατοίκων εξωτερικού. (ε) Στην περίπτωση αγοράς πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα τα οποία ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα.

(στ) Στην περίπτωση αγοράς επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν το ποσοστό 67%.

(ζ) Στην περίπτωση ετήσιων αντικειμενικών δαπανών που υπολογίζονται βάσει του άρθρου 31 που αφορούν συνταξιούχους, οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους, αυτές εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό 30% των όσων προκύπτουν με βάση τις προηγούμενες διατάξεις.

(η) Σε περίπτωση φυσικού προσώπου με φορολογική κατοικία στην αλλοδαπή, με την προϋπόθεση ότι δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα

4.5 Άρθρο 34 «Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής»

Η προκύπτουσα διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 30 του παρόντος νόμου, η οποία προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα, προσδιορίζεται κατά το ίδιο φορολογικό έτος με βάση τα οριζόμενα στις παρακάτω παραγράφους και φορολογείται:

Με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή στην περίπτωση

που το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή

Με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα αποκλειστικά μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

Με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Η Φορολογική Διοίκηση κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος είναι υποχρεωμένη να λάβει υπόψη τα αναγραφόμενα χρηματικά ποσά στην δήλωση, αποδεικνυόμενα από νόμιμα παραστατικά στοιχεία. Ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης για τα ποσά που κυρίως είναι:

(α) Πραγματικά εισοδήματα αποκτημένα από τον φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του που απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο με βάση τις ισχύουσες διατάξεις. Αν αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νόμιμα από αυτόν. (β) Χρηματικά ποσά τα οποία δεν θεωρούνται εισόδημα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

(γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

(δ) Εισαγωγή συναλλάγματος που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, με την προϋπόθεση ότι η απόκτηση του δικαιολογείται στην αλλοδαπή. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης του για τα άτομα: (α) που είναι φορολογικοί κάτοικοι άλλου κράτους, (β) που διέμειναν τρία τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται εντός δύο ετών από τη μετοικεσία τους και (γ) που διέμειναν πέντε τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και το ποσό του συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομα τους ή στο όνομα του/της συζύγου σε τραπεζικό λογαριασμό χώρας της Ε.Ε. ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρονικό διάστημα διαμονής τους στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις εντός ενός έτους από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα, δίχως αυτό το συνάλλαγμα να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή.

(ε) Δάνεια που έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία με βέβαιη χρονολογία.

(στ) Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η σχετική φορολογική δήλωση υποβλήθηκε ως την λήξη του έτους μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

(ζ) Ανάλωση κεφαλαίου η οποία αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο.

Για τον προσδιορισμό αυτού του κεφαλαίου ετησίως, από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο και προκύπτουν από συμφηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων τους, από τα χρηματικά ποσά των περιπτώσεων (β), (γ), (δ), (ε) και (στ) της παραγράφου αυτής και από κάθε άλλο ποσό που έχει αποδεδειγμένα εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 31 και 32 του παρόντος άρθρου, ανεξαρτήτως από το γεγονός αν απαλλάσσονται της εφαρμογής αυτών των άρθρων.

Αν δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 31 του παρόντος νόμου ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις 3.000 € για έναν άγαμο και 5.000 € για συζύγους, το ποσό το οποίο πρέπει να εκπέσει προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων καθώς επίσης και με τις αποδεδειγμένες δαπάνες διαβίωσής τους.

Όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κάτω από 3.000 € και 5.000 € αντιστοίχως. Κάθε ποσό καταβεβλημένο για την απόκτηση των εσόδων των παραπάνω περιπτώσεων τα μειώνει. Η διαφορά που προκύπτει λαμβάνεται υπόψη για κάλυψη ή περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός και αν αυτά τα ποσά έχουν ληφθεί υπόψη στον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου αυτού του έτους .

Για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.2019/92 για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών τα οποία πραγματοποιούνται από 01/01/94. Τα χρηματικά ποσά τα οποία έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που υποβλήθηκε βάσει των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν.2019/92, για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το σχηματιζόμενο από τα προηγούμενα έτη κεφάλαιο. Για τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα βάσει των διατάξεων του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου φορολογικού έτους ή και των

προηγούμενων φορολογικών ετών δεν εκπίπτει και δεν μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα φορολογικά έτη.

Οι φορολογούμενοι οι οποίοι δεν αναγράφουν ή δεν αναφέρουν με ακρίβεια στη δήλωση τους τα στοιχεία που αφορούν τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται στις κυρώσεις και τα πρόστιμα με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Η προκύπτουσα διαφορά ανάμεσα στο τεκμαρτό εισόδημα (αντικειμενικές δαπάνες και δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων) και στο συνολικό εισόδημα του υπόχρεου και των εξαρτώμενων μελών του φορολογείται ανάλογα τις παρακάτω περιπτώσεις με τις σχετικές κλίμακες:

Με την κλίμακα για μισθωτή εργασία και συντάξεις, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή στην περίπτωση που το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή

Με την κλίμακα των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα αποκλειστικά μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

Με την κλίμακα για μισθωτή εργασία και συντάξεις, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Με την κλίμακα των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, εφόσον ο υπόχρεος αποκτά εισόδημα από κεφάλαιο με την προϋπόθεση ότι το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις

. Με την κλίμακα των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, εφόσον ο υπόχρεος αποκτά εισόδημα από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας ή μεταβίβαση τίτλων, με την προϋπόθεση ότι το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στο παρόν κεφάλαιο θα παραθέσουμε παραδείγματα εφαρμογής των τεκμηρίων και του τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος.

5.1 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 1: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ - ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Έστω ότι άγαμος φορολογούμενος μισθωτός, στο φορολογικό έτος 2014 απέκτησε εισόδημα από μισθωτή εργασία ποσού € 30.000,00 επί του οποίου εισοδήματος αναλογεί φόρος ποσού € 5.900,00 ενώ παρακρατήθηκε φόρος ποσού € 5.811,50.

Επίσης:

α) διαμένει επί κύριας κατοικίας (μονοκατοικία) με επιφάνεια κύριων χώρων 140 τ.μ. και βοηθητικούς χώρους 20 τ.μ. ευρισκόμενη σε περιοχή με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό ακινήτων, 2.900 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο,

β) έχει στην κυριότητά του δευτερεύουσα κατοικία (εξοχική μονοκατοικία) με επιφάνεια κύριων χώρων 120 τ.μ. και βοηθητικούς χώρους 10 τ.μ., ευρισκόμενη σε περιοχή με τιμή ζώνης, 3.100 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο,

γ) είναι κάτοχος Ι.Χ. επιβατηγού αυτοκινήτου 2.500 κυβικών εκατοστών, με έτος πρώτης κυκλοφορίας το έτος 2007 και

δ) προέβη σε αγορά μεταχειρισμένου επιβατηγού Ι.Χ. αυτοκινήτου 900 κυβικών εκατοστών έτους πρώτης κυκλοφορίας το 2002, την 1/11/14 καταβάλλοντας ποσό 2.000,00 €.

Με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε. ζητείται να προσδιορισθεί το τελικό ποσό του φορολογητέου εισοδήματος και ο φόρος εισοδήματος, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω δεδομένα.

ΛΥΣΗ

Η συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 & 32, του Ν. 4172/2013 αναλυτικά ως εξής:

A. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

α) Ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τ.μ. της κύριας κατοικίας (μονοκατοικία) και των βοηθητικών της χώρων, σε περιοχή με τιμή ζώνης από 2.800,00 ευρώ έως 4.999,00 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο (άρθρο 31, παρ. 1, περ. α', του Ν. 4172/2013).

Κύριοι χώροι

Για τα πρώτα: $80 \text{ τ.μ} \times 40,00 \text{ €/τ.μ.} = 3.200,00$

Για τα επόμενα:	40 τ.μ X 65,00 €/τ.μ. =	2.600,00
Για τα επόμενα	20 τ.μ. X 110,00 €/τ.μ. =	2.200,00
140	8.000,00	8.000,00
Βοηθητικοί χώροι:	20τ.μ X 40,00 €/τ.μ. =	800,00
Προσαύξηση κατά 40% λόγω περιοχής με	3.520,00	
τιμή ζώνης από 2.800,00 € έως 4.999,00 €,		
ήτοι: (8.000,00 + 800,00 =) 8.800,00 X 40% =		
Προσαύξηση κατά 20% λόγω μονοκατοικίας	2.464,00	
ήτοι: (8.000,00 + 800,00 + 3.520,00 =)		
12.320,00 X 20% =		
14.784,00		

β) Ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τ.μ. της δευτερεύουσας κατοικίας (εξοχική μονοκατοικία) και των βοηθητικών της χώρων σε περιοχή με τιμή ζώνης από 2.800,00 ευρώ έως 4.999,00 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο (άρθρο 31, παρ. 1, περ. β', του Ν. 4172/2013)

Κύριοι χώροι

Για τα πρώτα:	80 τ.μ X 40,00 €/τ.μ. =	3.200,00
Για τα επόμενα:	40 τ.μ X 65,00 €/τ.μ. =	2.600,00
120	5.800,00	5.800,00
Βοηθητικοί χώροι:	10 τ.μ X 40,00 €/τ.μ. =	400,00
Προσαύξηση κατά 40% λόγω περιοχής	2.480,00	
με τιμή ζώνης από 2.800,00 € έως		
4.999,00 €, ήτοι: (5.800,00 + 400,00 =)		

6.200,00 X 40% =

Προσαύξηση κατά 20% λόγω 1.736,00

μονοκατοικίας ήτοι: (5.800,00 + 400,00

+ 2.480,00 =) 8.680,00 X 20% =

10.416,00

Συνεπώς η ετήσια αντικειμενική δαπάνη 5.208,00

περιορίζεται στο ½, ήτοι: 10.416,00 X ½ =

γ) Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατηγού αυτοκινήτου(άρθρο 31, παρ. 1, περ. γ', του Ν. 4172/2013) Κυβισμός

Μέχρι:	1.200 κ.ε.	4.000,00
Επιπλέον για κάθε:	800 κ.ε. 8 X 600,00 =	4.800,00
Επιπλέον για κάθε:	500 κ.ε. 8 X 900,00 =	4.500,00
2.500 κ.ε.		13.300,00
Μείωση 30% λόγω παλαιότητας		3.990,00
Τελική αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτου		9.310,00

δ) Η αντικειμενική δαπάνη του αυτοκινήτου(άρθρο 31, παρ. 1, περ. γ', του Ν. 4172/2013) 900 κ.ε. με πρώτο έτος κυκλοφορίας το 2002είναι ποσό € 2.000,00 (€ 4.000,00 X 50% δηλ. μείωση λόγω παλαιότητας κατά 50%). Επειδή η αγορά όμως έγινε την 1/11/2014θα περιοριστεί σε ποσό € 333,33(2.000,00 X 2/12).

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 32 του Ν. 4172/2013θα ληφθεί υπόψη και η αντικειμενική δαπάνη για την αγορά του αυτοκινήτου, ήτοι ποσό € 2.000,00.

ε) Ελάχιστη ετήσια δαπάνη του φορολογούμενου: προκειμένου για άγαμο € 3.000,00 (άρθρο 31, παρ. 1, περ. θ', του Ν. 4172/2013).

Συνεπώς, η συνολική ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου προσδιορίζεται από το άθροισμα: (14.784,00 + 5.208,00 + 9.310,00 + 333,33 + 2.000,00 + 3.000,00 =) € 34.635,33.

B. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Επειδή το πραγματικό εισόδημα του φορολογούμενου ποσού € 30.000,00 είναι μικρότερο του εισοδήματος που προκύπτει με βάσει τις αντικειμενικές του δαπάνες, τότε σύμφωνα με την παρ. 1, περ. α του άρθρου 34 του Ν. 4172/2013 η διαφορά ποσού € 4.635,33 που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος, προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα και φορολογείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία.

Συνεπώς το φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου προσδιορίζεται ως εξής:

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	30.000,00
Πλέον διαφορά	4.635,33
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	34.635,33

5.2 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ - ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ

Φορολογούμενος διαμένει σ' ένα διαμέρισμα που βρίσκεται στον 5ο όροφο επί της οδού Θάσου 32 στην Αθήνα. Το διαμέρισμα αυτό του έχει παραχωρηθεί δωρεάν από τον πατέρα του, για να διαμένει ως κύρια κατοικία του. Έχει επιφάνεια κυρίων χώρων 220 τ.μ., επιφάνεια βοηθητικών χώρων 40 τ.μ.(οι βοηθητικοί χώροι βρίσκονται στην ίδια οικοδομή με τη δωρεάν παραχωρούμενη) και βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης 1.850 €/τ.μ.

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα και κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Ν. 4172/2013να υπολογιστεί η αντικειμενική δαπάνη που θα βαρύνει τον υιό και τον πατέρα του φορολογούμενου.

ΛΥΣΗ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη υπολογίζεται ως εξής:

Αντικειμενική δαπάνη κύριων χώρων:

Έως 80 τ.μ.	$80 \times 40 =$	3.200
Από 81 έως 120 τ.μ.	$40 \times 65 =$	2.600
Από 121 έως 200 τ.μ.	$80 \times 110 =$	8.800
Από 201 έως 220 τ.μ.	$20 \times 200 =$	4.000
Σύνολο		18.600

Αντικειμενική δαπάνη βοηθητικών χώρων:

40 ανά τ.μ. $40 \times 40 = 1.600$

Συνεπώς η συνολική αντικειμενική δαπάνη δωρεάν παραχωρούμενης κατοικίας είναι 20.200 (18.600 + 1.600).

Η ανωτέρω αντικειμενική δαπάνη θα βαρύνει αποκλειστικά τον υιό που διαμένει στο ακίνητο και όχι τον γονέα του, ο οποίος του παραχώρησε το ακίνητο ως κύρια κατοικία. *Επειδή τα τ.μ. της κατοικίας που παραχώρησε ο γονέας στο τέκνο του είναι $220 + 40 = 260$ τ.μ. (περισσότερα δηλαδή από 200), θα προκύψει τεκμαρτό εισόδημα για τον γονέα για τα άνω των 200 τ.μ. (260 τ.μ. - 200 τ.μ. = 60 τ.μ.)*

Σύμφωνα με την παραγ. 2 του άρθρου 39 του Ν. 4172/2013: «*Το εισόδημα σε είδος αποτιμάται στην αγοραία αξία. Το εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ότι συνίσταται στο τρίατοις εκατό (3%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Κατ' εξαίρεση το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.) προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες απαλλάσσεται από το φόρο».*

Έστω ότι η αντικειμενική αξία του ακινήτου, ανέρχεται σε ποσό € 230.000,00.

ΕΤΗΣΙΟ ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΜΙΣΘΩΜΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ=

Αντικειμενική Αξία X 3%ήτοι: 230.000,00 X 3% = 6.900,00

Επειδή θα υπολογιστεί τεκμαρτό μίσθωμα μόνο για τα 60 τ.μ., τότε θα προκύψει τελικό τεκμαρτό εισόδημα για τον γονέα ποσού € 1.592,00 (6.900,00X 60/260).

5.3 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 3: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ Ε.Ι.Χ. ΣΕ Α.Ε.

Ανώνυμη εταιρία με έναν Πρόεδρο Διοικητικού Συμβουλίου και ένα Διευθύνοντα Σύμβουλο, κατά το φορολογικό έτος 2014 έχει στην κυριότητά της:

-τέσσερα (4) επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυβικών εκατοστών 1.800, 2.000, 2.500 και 3.500, που αποκτήθηκαν τα έτη 2005, 2010, 2011 και 2006 αντίστοιχα, καθώς επίσης και

-ένα (1) επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης 1.600 κυβικών εκατοστών και έτους κατασκευής το 1965 που αποκτήθηκε το έτος 1990 και που διαθέτει πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο έχει εκδοθεί από την «Ελληνική Ομοσπονδία Οχημάτων Εποχής», καθόσον είναι ιστορικού ενδιαφέροντος (αντίκα).

Με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε. ζητείται να προσδιορισθεί:

α) Η συνολική αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτων της ανώνυμης εταιρίας.

β) Η συνολική αντικειμενική δαπάνη που θα βαρύνει, καθένα από τα ως άνω πρόσωπα διοίκησης αλλά και συνολικά.

Να αιτιολογήσετε τους χειρισμούς σας κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Ν. 4172/2013.

α) Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτων της ανώνυμης εταιρίας ανάλογα με τον κυβισμό και την	Έτος Απόκτησης	Αντικειμενική δαπάνη σε € (άρθρο 31, παρ. 1, περ. γ' του Ν. 4172/2013)
--	----------------	--

παλαιότητά του έχει ως

εξής:Κυβικά

εκατοστά

1ο αυτοκίνητο Ε. Ι.Χ.	1.800	2.005	5.320,00
2ο αυτοκίνητο Ε. Ι.Χ.	2.000	2.010	8.800,00
3ο αυτοκίνητο Ε. Ι.Χ.	2.500	2.011	13.300,00
4ο αυτοκίνητο Ε. Ι.Χ.	3.500	2.006	16.660,00
Συνολική αντικειμενική δαπάνη αυτοκινήτων		44.080,00	

της εταιρίας:

Κατά ρητή διατύπωση του νόμου, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δεν εφαρμόζεται για επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας.

β) Συνεπώς, η συνολική αντικειμενική δαπάνη που θα βαρύνει τον Πρόεδρο και το Διευθύνοντα Σύμβουλο θα υπολογιστεί ως εξής:

Επιμερισμός της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης αυτοκινήτων:

$$44.080,00 / 2 = € 22.040,00.$$

Το ποσό αυτό, είναι μεγαλύτερο από το ποσό της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης, δηλαδή από το ποσό των € 16.660,00, συνεπώς περιορίζεται στο ύψος του ποσού της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Επομένως ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και ο Διευθύνων Σύμβουλος θα επιβαρυνθούν ο καθένας με το ποσό των € 16.660,00 ήτοι και οι δύο συνολικά μαζί με το ποσό των (16.660,00 + 16.660,00 =) € 33.320,00.

Σύμφωνα με την περ. γ της παραγρ. 1 του άρθρου 31 του Ν. 4172/2013 στις Α.Ε. που έχουν στην κυριότητά τους ή στην κατοχή τους Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά ,λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους

5.4 ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ 4 Παράδειγμα ανάλωσης κεφαλαίου προηγούμενων χρήσεων

Φορολογούμενος, άγαμος, για το έτος 2015 παρουσιάζει τα ακόλουθα δεδομένα:

Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα: 9.500 ευρώ

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας 100 τ.μ. σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800 ευρώ:

80 τ.μ. x 40 ευρώ = 3.200 ευρώ

20 τ.μ. x 65 ευρώ = 1.300 ευρώ

Σύνολο: 4.500 ευρώ

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης 1.800 κυβικών εκατοστών, με έτος πρώτης κυκλοφορίας

το 2007 και εργοστασιακής αξίας μικρότερης των 50.000 ευρώ: 7.600 ευρώ - 30% λόγω παλαιότητας (2.280) = 5.320 ευρώ

Τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείων: 4.000 ευρώ

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη άγαμου: 3.000 ευρώ

=> Το συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου για το έτος 2015 είναι 9.500 ευρώ

=> Η συνολική ετήσια αντικειμενική του δαπάνη είναι 16.820 ευρώ.

=> Η διαφορά που προκύπτει είναι 7.320 ευρώ.

Προκειμένου να μη φορολογηθεί για το τεκμαρτό αυτό εισόδημα, επιλέγει να επικαλεστεί ανάλωση κεφαλαίου. Τα εισοδήματά του, τα χρηματικά ποσά που απαλλάσσονται από το φόρο κ.λ.π. κατά τα προηγούμενα έτη έχουν ως εξής:

Οικον. Έτος 2010:

Καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 20.500

Τόκοι καταθέσεων 500

Σύνολο 21.000

Οικον. Έτος 2011:

Καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 17.000

Οικον. Έτος 2012:

Καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 16.500

Οικον. Έτος 2013:

Καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 9.000

Ληφθέν καταναλωτικό δάνειο 8.000

Σύνολο 17.000

Οικον. Έτος 2014:

Καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 7.000

Έσοδα από διάθεση περιουσιακών στοιχείων 1.000

Σύνολο 8.000

Φορολογικό Έτος 2014:

Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα 14.000

Εισόδημα από τόκους καταθέσεων 120

Σύνολο 14.120

Αντίστοιχα, τα τεκμήριά του:

Έτος 2009: (Οικον. Έτος 2010)

Για το έτος 2009 σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.2238/94 όπως ίσχυε με το ν.3763/2009, προβλέπεται ότι για τον προσδιορισμό του Κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, από τα χρηματικά ποσά, τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' και από οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 16 και 17, εφόσον εμπίπτουν στις διατάξεις περί εφαρμογής του τεκμηρίου.

Έτσι έχουμε:

Κύρια κατοικία: Δεδομένου ότι η κύρια κατοικία του είναι μικρότερη από 200 τ.μ. απαλλάσσεται από την εφαρμογή του τεκμηρίου για το έτος αυτό.

Αυτοκίνητο: Δεδομένου ότι η εργοστασιακή αξία του αυτοκινήτου είναι μικρότερη από 50.000 ευρώ, απαλλάσσεται από την εφαρμογή του τεκμηρίου για το έτος αυτό.

Για το έτος 2009 δεν υπάρχουν άλλα τεκμήρια, αλλά και ούτε προκύπτουν από το Ε1 αυτού του έτους μεγαλύτερες πραγματικές δαπάνες και επομένως από το καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου θα αφαιρεθεί μόνο το ποσό των 2.900 ευρώ που προβλέπεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 19 του ν.2238/1994 όπως ίσχυε το 2009 με το ν. 3763/2009:

«Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις δύο χιλιάδες εννιακόσια (2.900) Ευρώ, το ποσό που πρέπει να εκπεσθεί αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και των αποδεδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δύο χιλιάδων εννιακοσίων (2.900)»

Συνεπώς το κεφάλαιο που απομένει για να επικαλεστεί ο φορολογούμενος για το έτος αυτό είναι 21.000 ευρώ - 2.900 ευρώ = 18.100 ευρώ

Έτος 2010: (Οικον. Έτος 2011)

Κύρια κατοικία:

80 τ.μ. x 30 ευρώ = 2.400 ευρώ

20 τ.μ. x 50 ευρώ = 1.000 ευρώ

Σύνολο: 3.400 ευρώ

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση α) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3842/2010:

«Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με τριάντα (30) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με πενήντα (50) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με ογδόντα (80) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν πενήντα (150) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τριακόσια (300) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο»

Αυτοκίνητο: 1.800 κ.ε. = 4.800 ευρώ

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση γ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3842/2010:

«Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, ορίζεται ως εξής: αα) για τα αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ, ββ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται τριακόσια (300) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά, γγ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται πεντακόσια (500) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι

τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και 88) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται επτακόσια (700) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά.»

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη άγαμου: 3.000

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση θ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3842/2010:

«Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

Επομένως τα τεκμήριά του για το έτος 2010 φθάνουν τις 11.200 ευρώ.

Συνεπώς το κεφάλαιο που του απομένει για ανάλωση από το έτος 2010 είναι:

17.000 - 11.200 = 5.800 ευρώ

Έτος 2011 (Οικον. Έτος 2012)

Κύρια κατοικία:

80 τ.μ. x 40 ευρώ = 3.200 ευρώ

20 τ.μ. x 65 ευρώ = 1.300 ευρώ

Σύνολο: 4.500 ευρώ

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση α) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3986/2011:

«Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με

εξήντα πέντε (65) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν δέκα (110) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με διακόσια (200) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τετρακόσια (400) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο.»

Αυτοκίνητο:

1.800 κ.ε. = 7.600 ευρώ

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση γ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3986/2011:

«Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, ορίζεται ως εξής: αα) για τα αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ, ββ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται εξακόσια (600) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά, γγ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται εννιακόσια (900) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και δδ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται χίλια διακόσια (1.200) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά.»

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη άγαμου: 3.000

Τα ανωτέρω προκύπτουν από την περίπτωση θ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 16 όπως ίσχυε με το ν.3986/2011:

«Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.»

Αγορά δικύκλου: 2.000 ευρώ

Επομένως τα τεκμήριά του για το έτος 2011 φθάνουν τις 17.100 ευρώ.

Συνεπώς το κεφάλαιο που του απομένει για ανάλωση από το έτος 2011 είναι: $16.500 - 17.100 = -600$ ευρώ

Συνεπώς και το έτος 2011 ο φορολογούμενος παρουσίασε διαφορά τεκμηρίων, αλλά υποθέτουμε ότι επέλεξε να μην κάνει ανάλωση κεφαλαίου και να φορολογηθεί για τη διαφορά αυτή. Δεδομένου δε, ότι αν σε κάποιο έτος προκύψει αρνητικό υπόλοιπο και ο προσδιορισμός του εισοδήματος πραγματοποιηθεί με βάση τα τεκμήρια, θεωρείται ότι δεν απομένει κεφάλαιο προς επίκληση για το έτος αυτό (θεωρείται μηδενικό) και δεν επηρεάζει αρνητικά τα θετικά υπόλοιπα των προηγούμενων ετών, τότε για το έτος αυτό, εφόσον επέλεξε να φορολογηθεί για τη διαφορά τεκμηρίων, το αρνητικό αυτό υπόλοιπο δεν αφαιρείται από τα κεφάλαια των προηγούμενων ετών.

Έτος 2012 (Οικον. Έτος 2013)

Για το έτος 2012 τα τεκμήρια υπολογίζονται με τον ίδιο τρόπο και με τον ίδιο νόμο όπως και το έτος 2011 με μόνη διαφορά ότι το τεκμήριο του αυτοκινήτου μειώνεται κατά 30% λόγω παρέλευσης της πενταετίας.

Το έτος αυτό έχει πληρώσει και 2.000 ευρώ για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση του δανείου του.

Επομένως τα τεκμήριά του για το έτος 2012 φθάνουν τις 14.820 ευρώ.

Συνεπώς το κεφάλαιο που του απομένει για ανάλωση από το έτος 2012 είναι:
 $17.000 - 14.820 = 2.180$ ευρώ

Έτος 2013 (Οικον. Έτος 2014)

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας 100 τ.μ. σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800 ευρώ:

$80 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ ευρώ} = 3.200 \text{ ευρώ}$

20 τ.μ. X 65 ευρώ = 1.300 ευρώ

Σύνολο: 4.500 ευρώ

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης 1.800 κυβικών εκατοστών, με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2007 και εργοστασιακής αξίας μικρότερης των 50.000 ευρώ: 7.600 ευρώ - 30% λόγω παλαιότητας (2.280) = 5.320 ευρώ

Τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείων: 1.500 ευρώ

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη άγαμου: 3.000 ευρώ

Επομένως τα τεκμήριά του για το έτος 2013 φθάνουν τις 14.320 ευρώ. Συνεπώς, ο εν λόγω φορολογούμενος θα πρέπει ή να φορολογηθεί για το τεκμαρτό του εισόδημα των 14.320 ευρώ ή να προβεί σε ανάλωση κεφαλαίου ποσού 6.320 ευρώ (14.320 – 8.000 = 6.320 ευρώ).

Για τις ανάγκες του παραδείγματός μας, υποθέτουμε ότι προέβει σε ανάλωση κεφαλαίου.

Έτος 2014 (Φορολ. Έτος 2014)

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας 100 τ.μ. σε περιοχή με τιμή ζώνης κάτω των 2.800 ευρώ:

80 τ.μ. x 40 ευρώ = 3.200 ευρώ

20 τ.μ. x 65 ευρώ = 1.300 ευρώ

Σύνολο: 4.500 ευρώ

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης 1.800 κυβικών εκατοστών, με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2007 και εργοστασιακής αξίας μικρότερης των 50.000 ευρώ: 7.600 ευρώ - 30% λόγω παλαιότητας (2.280) = 5.320 ευρώ

Τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείων: 1.000 ευρώ

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη άγαμου: 3.000 ευρώ

Επομένως τα τεκμήριά του για το έτος 2014 φθάνουν τις 13.820 ευρώ. Συνεπώς το κεφάλαιο που του απομένει για ανάλωση από το έτος 2013 είναι: 14.120 – 13.820 = 300 ευρώ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η φορολογία είναι η βασική πηγή εσόδων για όλα τα κράτη παγκοσμίως. Έχει ρόλο υποχρεωτικό και όχι εθελοντικό ή προαιρετικό γιατί και τα μέτρα επιβολής της προέρχονται μέσω νόμων και νομοθετικών διατάξεων

Η φορολογία εισοδήματος σε παγκόσμιο επίπεδο βασίζεται συνήθως από εισοδήματα που προκύπτουν από την εργασία. Στην Ελλάδα αντιθέτως, η φορολογία εισοδήματος καλύπτει ένα πιο ευρύ φάσμα εσόδων που προέρχεται από μισθωτή εργασία, γεωργικές και εμπορικές επιχειρήσεις, ελεύθερα επαγγέλματα, εισόδημα από ακίνητα και από κινητές αξίες. Υπάρχουν δύο είδη εισοδήματος. Το πραγματικό και το τεκμαρτό.

Στο πραγματικό εισόδημα εντάσσονται τα έσοδα που απέκτησε πραγματικά ο φορολογούμενος κατά το οικονομικό έτος και βασίζεται σε πραγματικά στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά αντλούνται από τις βεβαιώσεις εισοδήματος, τα βιβλία των επιχειρήσεων, τους τόκους καταθέσεων κλπ. Αντιθέτως το τεκμαρτό εισόδημα προκύπτει από υπολογισμούς, οι οποίοι στηρίζονται σε άλλα δεδομένα. Τα δεδομένα που είναι η βάση για το τεκμαρτό εισόδημα είναι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες, απόκτηση περιουσιακού στοιχείου και φυσικά η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου.

Στόχος των τεκμηρίων είναι η εμφάνιση των πραγματικών εισοδημάτων του φορολογουμένου. Με αυτόν τον τρόπο θέλει το κράτος να αποφύγει την φοροδιαφυγή από τους πολίτες του. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που με τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος, αδικούνται πολλοί πολίτες.

Υπάρχουν δύο ειδών τεκμηρίων. Τα τεκμήρια διαβίωσης και τα τεκμήρια από περιουσιακά στοιχεία. Το τεκμήριο διαβίωσης υφίσταται όταν υπάρχει στη κατοχή του φορολογούμενου περιουσιακό στοιχείο και το τεκμήριο διαρκεί όσο αυτό βρίσκεται στην κατοχή του. Σε αυτή την κατηγορία είναι η κατοχή αυτοκινήτου, σκάφους, μοτοσυκλέτας κλπ.

Το τεκμήριο περιουσιακών στοιχείων υφίσταται όταν πραγματοποιείται μια περιστασιακή πράξη κατά την οικονομική περίοδο που γίνεται η φορολογική δήλωση. Σε αυτή την κατηγορία κατατάσσονται η αγορά ενός αυτοκινήτου, η πληρωμή δόσεων δανείου κλπ.

Τα τεκμήρια διαβίωσης ή οι αντικειμενικές δαπάνες είναι τα ελάχιστα ποσά, τα οποία καταβάλλει κάθε χρόνο ο φορολογούμενος για την συντήρηση των περιουσιακών του στοιχείων (σπίτια, αυτοκίνητα κ.λπ.), για την πληρωμή διδάκτρων ιδιωτικών σχολείων και μισθούς υπηρετικού προσωπικού και για την κάλυψη των άμεσων προσωπικών του αναγκών, και τα οποία προστίθενται για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ορίου φορολογητέου τεκμαρτού εισοδήματος. Αν το δηλωθέν εισόδημα είναι μεγαλύτερο από το τεκμαρτό εισόδημα, τότε δεν επηρεάζεται ούτε το φορολογητέο εισόδημα, ούτε τον φόρο που καλείται να πληρώσει ο υπόχρεος.

Στην περίπτωση, όμως, που το τεκμαρτό εισόδημα είναι μεγαλύτερο από το συνολικό καθαρό εισόδημα που δηλώνεται από τον φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας, τότε η φορολόγηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τα τεκμήρια διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Έτσι, σε αυτήν την περίπτωση, προστίθεται η διαφορά των τεκμηρίων και προσαυξάνονται τα εισοδήματα τα οποία έχουν δηλωθεί. Αυτή η προσαύξηση δεν φορολογείται σύμφωνα με κάποια συγκεκριμένη κλίμακα, αλλά ανάλογα με την περίπτωση, η φορολόγηση είναι διαφορετική

Τα τεκμήρια ήταν κάτι που για αρκετό καιρό έλειπε από το φορολογικό σύστημα ή ήταν σε πολύ υψηλότερα επίπεδα και έτσι δεν είχε απασχολήσει τον μέσο φορολογούμενο πολίτη.

Σήμερα όμως έχουν αλλάξει ως και ριζικά κάποια από αυτά και έτσι ξανά ήρθε στο προσκήνιο η έννοια των τεκμηρίων και απασχολεί περισσότερο από ποτέ όλους του φορολογούμενους πολίτες της Ελλάδας.

Το μεγάλο ερώτημα που τίθεται είναι εάν η φορολόγηση μέσω τεκμαρτών εισοδημάτων είναι αποτελεσματική ή όχι για την φορολογία εισοδήματος. Για να μπορέσουμε να απαντήσουμε στο εν λόγω ερώτημα θα πρέπει να εξεταστεί ανά περίπτωση, διότι ο σκοπός των τεκμηρίων είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής.

Σε κάποιες περιπτώσεις είναι αποτελεσματική γιατί αποκρύπτονται πραγματικά εισοδήματα και επίσης σε αρκετές περιπτώσεις δεν υπάρχουν πραγματικά εισοδήματα αλλά εμφανίζεται κάποιο μικρό εισόδημα το οποίο δεν προέρχεται από τις πηγές της φορολογίας εισοδήματος.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διεξάγονται έλεγχοι που θα προσδιορίζουν την προέλευση των τεκμαρτών εισοδημάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

- Αναγνώστου Ε., 2014, «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος», σελ. 21-27
- Βελέτζας Γ, (2004), «Οικονομικό και Φορολογικό δίκαιο»
- Βρανής Ι, (2013) «Πόθεν Έσχες» Αυτοέκδοση , Θεσσαλονίκη
- Γκίνογλου Δημήτριος, 2014 «Φορολογική Λογιστική Ι», σελ 31
- Γραβιάς Κ (2013), « Ανάλωση κεφαλαίου» Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Taxheaven
- Δαλαμάγκας Β., 1999, Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, Εκδόσεις Σμπιλιας
- Δράκος Γ., 1998, Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Καράγιωργας Δ,(1981), «Δημόσια Οικονομική 2: Οι δημοσιονομικοί Θεσμοί», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Κυπραίος ΜΓ(1980), «Τα αντισυνταγματικά αμάχητα τεκμήρια του Ν820/0978», Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας τ.34 σελ 678-690
- Κυριακοπούλου Ελένη,(2001) «Δημοσιονομικό Δίκαιο» ,Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική ,Αθήνα

- Λιόλιος Απόστολος (1998), «Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης & Πόθεν Έσχες», Ιδιωτική Έκδοση, Θεσσαλονίκη
- Μπεκιάρη Γ, Αντωνίου Σ,(1993), «ΦΠΑ & Ενδοκοινοτικές συναλλαγές», εκδόσεις Πρώτη Εκπαιδευτική , Αθήνα
- Ρεκλείτης Π Φίλης Αθ.(1999), «Φορολογική λογιστική» ,ΟΕΔΒ, Αθήνα
- Σέλλας, Σ , (1989), «Το Ελληνικό Φορολογικό σύστημα», Εκδόσεις Παπαζήση
- Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Δ., 2014, «Κώδικας Φορολογίας εισοδήματος- Ανάλυση & ερμηνεία», σελ. 400-401.
- Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Δ., 2014, «Κώδικας Φορολογίας εισοδήματος- Ανάλυση & ερμηνεία», σελ. 401-402.
- Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Δ., 2014, «Κώδικας Φορολογίας εισοδήματος- Ανάλυση & ερμηνεία», σελ. 431.
- Τζούμας, Ν. (2009), «Πολυπλοκότητα ελληνικού φορολογικού συστήματος, Φοροδιαφυγή παραοικονομία και φορολογική συνείδηση», Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.
- Τότσης Ν & Τότσης Χ, (1993), «Ερμηνεία της φορολογίας εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων», Τόμος Α, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα
- Τότσης ΧΝ(2008), « Ερμηνεία Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων» Τόμος Α, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα
- Τριάρχη Δ, Νεονάκη Φ. (2017), «Σημειώσεις Φορολογία Εισοδήματος», ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ
- Φινοκαλιώτης , Κ (2005), «Φορολογικό Δίκαιο» , Γ' Έκδοση
- Φινοκαλιώτης Κωνσταντίνος Δ, (2014) «Φορολογικό Δίκαιο, ουσιαστικό μέρος, φορολογική διαδικασία- Φορολογική δικονομία, Έκδοση Ε', Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη
- Φλώρος Α, (2010) «Φορολογική Λογιστική», Εκδόσεις Σύγχρονη εκδοτική, Αθήνα

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ:

- Bloom D (2016), “ Tax Avoidance- a view from the dark side” Melbourne University, Law Review39 , 3 pp950-980 Academic search Index EBSCOhost

- **Faulhaber L (2010), “ Soveringnty, Integration and Tax Avoidance in the European Union: Striking the proper balance” Columbia Journal of Transational Law 48, 2 , p177-241, Scopus, EBSCOhost**
- **Krugman- Wells (2015), “Macroeconomics”, Fourth Edition**
- **Stiglitz E.J 1988. “Economics of the Public Sector”, 2nd ed. New York, Norton, μεταφρασμένο ως Stiglitz E.J, 1992 “Οικονομική του Δημοσίου Τομέα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα**
- **Yogi,(2014), “Taxes you Should know about business Standard”**

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ:

- <http://www.hfsf.gr/files/legal/21.L4172am17.pdf>
- www.publicrevenue.gr
- www.taxpress.gr
- www.taxheaven.gr